

Kuldintuxa zaldakuetshi kasak ne kalta zũngajienapanaldiamak

Meja ai kalta gauwane: Pábulduki Duwe Jesúja ají múldigaba guaxal gaxaneja jalde kaltaki gauwane. Akldé Pábuldu shaldaga miñkualdaldiamake “Aldumaxa zaldakuetshi kalta zũngajienapanaldiamak” gaune tuakue.

Mekuetshi kalta gauwane: Pábuldu Duwe Jesú zũnekuane shalda guashi kasak misha san san kuíbuldu mizhiji saldikshiñguenik, mutshuane mizhatoshi neki kuíbuldu Kuldintuxa mizhá. Kuldintuki kuíbuldu atema kagi Galdesiaxaga nuka. Eñgui baxeñki akldé neki juldiú saná naldagáldekue zhekueñka. Pábuldu exa izhogueñ Duwe Jesú zũnekuane shalda guagatshak, matshuwi namak ajañgui Duwe iyapaná (Ajsh 18.1-18). Pábulduja mozhua kalta Kuldintuxa zaldakuetshi kakuzgaune nakldá.

Jinak ai kalta gauwane: Duwe iyapanane Kuldintuxa zaldakuejañga Pábulduk jika agalduksi kalta akuazakaune nalguák, kakiyokui kakuzgauwane (7.1). Anuñkakue sha ajanashiji, iyajuldunaté nuka Pábuldu agabene nalguák, sha atsha majakue, Duwe ipananekueki mitsabé izhogakue nake auxabé izhogakue kakbeji jiaga kalta kakuzgauwane (1.11). Akldé akldañga Duwe Jesú shalda shi kaxaldiyaldiamak jiaga kagakauwane.

Ji, ji shalda guashi jalde kalta gaune:

1. Kasak misha ji shalda kakbene (1.1-9)
2. Duwe iyapananekue askuiñgaba kakldegakí ashekuane (1.10-4.21)
3. Sha kakldegatogué Pábulduja jian kakldegakue kakbene (5.1-6.20)
4. Zhuasewátshi guiyaba (7.1-40)
5. Akldé akzé ishkiyatenek axakuaxane (8.1-11.1)
6. Duwe Jesú ipananekue sakí ishjuizhaldegakue (11.2-34)
7. Jatetshi Aldunaga sha sha jiba zʷenatshishixa (12.1-14.40)
8. Duwe shuane nalgué Jateja izhgaldakshana-makga Asukuá ipananekue ashuixaldinik kezhgaldakshaldixa (15.1-58)
9. Aldiwe guiyaba kakbene (16.1-24)

Pábulduja
Kuldintuxa
zaldakuek kasak ne kalta
kakuzgaune

¹ Naski Pábuldu Saldiña netshi Jateja jañguamak nezhgakugatshak, Asukuá Duwe Jesú Zʷnekualkajañki ají múldigaba guaxal nakaxanek kalta miñkuzgauwatokuge. Ekí miñgakauwatoxaldatshak Sostene,[☆] Duwek nauwikaja nekldeja ekíga mimajañguxá ni mimakuák. ² Guatshak maiñ Duwe ipanamine Kuldintuxa[☆] mishjuizhaldekakuañ Saldiña netshi Jateja ají giemi minaldaldiamak mimezhgakuxanamakga, Asukuá Duwe Jesú

☆ **1:1** 1.1 Ajsh 18.17 ☆ **1:2** 1.2 Ajsh 18.1

mipanatshaga ají giemikue mimaldekshanekuek kalta miñkuzgauwatokuge. Ekíga na, saldiñga san san zaldakueja mimijanameñga Duwe Jesú “zunekuamalde nak nauwijí Sáñkalda nibaldá” axaldekakue ají kaldekshane. Akze, Duweki nauwijí Sáñkalda izhogamaga na kauwijí Sáñkalda izhuka nakldá.

³ Saldiñga netshi Jate Nauwijatega, Asukuá nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú na, atemajañ éegaba guañ mimajañgui, muldetua aldunaxa señgaba miñzukui shi mimezhokshí.

⁴ Guatshak Duwe Jesú Zunekualka ipanaminéñ zhinik na Nauwijateja éegaba guañ mimajañguane nakna, matshuwi “zeñ nzhakldék” mimakbeyal za izhokuge.

⁵ Akze, Duwetshi nekbineñ zhinik na, Ajateja aldunaxa ji miñgajuezhauxa miñgé guane. Ai zhinik na, aldéñki “me ne”, ají múldigaba muldetua miñgajieñguane. Aldéñ shalda muldetua miñguaxaldiamak mimazukuakshixa.

⁶ Ekí zhinik na, Asukuá Duwe Jesú shalda namak kabiñmeñká muldetua amak ibuakuá miñguxá tiuwi.

⁷ Akna Asukuá Duwe “mija kagik nagakuéñ” jañgui jiaktuabinogeñki, e ipanaminekuekgaba ají Aldunakga ji jue miñzukuá naldakí muldetua mizhgaunexaldiamak auxaga mimatshishixa.

⁸ Akna kaiga zhinik auxa zexaldieñka yo Jatejañki muldetua aldéñ za alduna ishalga mimezhokshaldixa. Ekíki auxa zegatshak, Asukuá nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú naldiñga mokue kagik nagatshak, ni ji shalda miñgatsé

mimatuazhaldiamak. ⁹ Akze, Jatejañki ji

miñkatshaldixa guakldanamak za atshixa. Aldéñki Asukuá nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú na mimeshka bakualdiamak mimezhgakuxane nakldá.

Duwe ipananekue atsauñshi ashekuane

¹⁰ Gajakue, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú miñgakuañnék zhuxañga ekí miñgakuañnexaldikue. Muldetua askuiñgaba mizhekualdaldí. Akze ezuake, ezuañgaba miñneshi zhekualdagábaki, askimimé alduna jañgui, askuiñgaba mashi miyakldañkaldixa ishkualdi zhekualdakue ni mimajañgukú.

¹¹ Jinak ekí miñmeyakí. Kaldué tshuk zaldakueja maiñgabaga atsauñshi, múldigaba zhiksashiji mizhekue nagabemine nak.

¹² Ekí miñmeyaldatshak ekí miyatshixa miñmeyaldikue: Maiñgabaga anuñkake nas za shi minagitixakue ishkaldeshi, anuñkake Apulduk[☆] za shi miyagitixakue ishkaldeshi, anuñkake Pégulduk^{*} za shi miyagitixakue ishkaldeshi. Jiak anuñkake Duwe Jesúk za shi miyagitixakue mishkaldeka.

¹³ Ekí mishkaldegatshake, Duwe Jesúki ezuamé ne, ¿ezuatshiki, ezuatshigaba izhuká jana mishkaldekáki miñnegakí shi na? Azhi ekí mishkal dexaldixaki ¿nas shi mimitsaldí shuanakú? Azhi nik mimajaukshatshak, ¿nas nuxa namak najañguamine mimawatualdiamak shi mimajaukshaná? ¹⁴ Naski maiñ nañga agatsé Kaldispu, Gayu na nik kajaukshiji na, exa

☆ **1:12** 1.12 Ajsh 18.24 * **1:12** 1.12 Pégulduga na Sepa.

zhinik akldé nik jaukshazhánuge shalda Jate “zeñ nzhakldék” akbeñkuge. ¹⁵ Ekíki ni meja nas namak minajañguxa mimawatualdiamak nuxa nik mimajaukshanuge nexabináldiamak. ¹⁶ Akze, naski Estépana tshuk zaldakue jiaga nik kajaukshanuge. Exa zhinikga ni me akldé jaukshanuge be nagisegakí.✧ ¹⁷ Akbiñgaki Duwe Jesújañga kágubakue nik kajaukshaldikuamak nakagazháne. Akze, aldéñ zunekualdal naklde shalda guaxaldikuamak zunake nakaxane. Ekí guagatoxaldatshake, kágubakue ishkuéja múldigaba atemañ za shizhaldiyamak agatsaldi shizhiyazhúge. Azhi ekí atshanakuashíñki Duwe kaldixa axaldi nauwitsaldí shuane shalda niñkauwañki, kama ikushi aguañ akzukuanaka naldashá.

Jate za ishkué tunazunaka

¹⁸ Akze, guiyaba tu za nogakueñka aldeyatukakuejañki Duwe Jesú zunekualdaldiamak kaldixa axaldi shuane shalda aldukatshak, eñki axesúñze nuxa shuane ajañguxa. Ne nasuñ zunake namak kajañguéñ zhinik na, Jateja ají kamak zunekualka nakldá. ¹⁹ Ai shaldaga na Jateja ají múldigabak ekí guashi sezheklde:

“Mieldekueki kauwizhéñgaba auxaga ishkué itshankakue nanaldixa, nasga na ni ji jiaga aksékue nuxa ne kezgualdikue.

Ekíga na, mieldekueki muldetua jañguxa itshankakue nanaldixa, nasga na muldetua jañguazhékue nuxa ne kezgualdikue nzha.”✧

✧ **1:16** 1.14-16 Ajsh 18.8; 19.29; Alm 16.23 ✧ **1:19** 1.19 Is 29.14

²⁰ Ekí guagatshakna káguba kauwizhéñgaba auxaga ishkué itshankakueki, ¿Jateja sakí shi kajañguaka na? Azhi guiyaba matshuwi shitiyane itshankakue, azhi kaiga zalda shizhaldixák sakí zegatuka, sakí zexaldixa auxaga kakué itshankakue, ¿Jateja sakí shi kajañguaka na? Akze, Jate jañguagáldekue, kauwizhéñki ishkué izhajankakue ne, ¿Jatejañki axesé nuxa ajañguxa kezguakí shi na? ²¹ Jinake ekí miñmeyakí. Saldiñga netshi Jate za auxaga ishkué izhogéñ zhinik na, kágubakue ishkuéñ zhinik me nuxa ni mitsák aldéñ “me nzha” kakwashegzháka kajañguane nak. Ekí ne, aldéñga na Asukuák zunekwane shalda shi kizhiyatshak, mieldekuejañki namak ajañgui, iyapanatshakna kekualdaldixa kajañguane. Ne ishkué izhajankakuejañki ekí shi kizhixá axesé nuxa ajañguxa.

²² Akze, nasaná juldiúkuejañki janshizhe ajanashaté atú guazhámak atshaté atuwéñ zhinik za na, Duwe namak ajañguaka kakldeka. Ne, nasaná naldagáldekueja† zúnake múldigaba ishkuék kagabeyéñ zhinik za na, Duwe namak ajañguaka kakldeka. ²³ Ekí kakldegatshak jiaga, nasuñki Duwe Jesú zunekualdaldiamak kaldixa axaldi shuane shalda za gakuaka. Ekí nasanákuejañki aldukatshakna, kakldunazhálđi Jatetshi jiúñguldak zhinik kejudukshi guxá jana kakzukuxa. Ne axautshi sanákuejañki Duwe ekí shuane aldukatshakna, axesé nuxa ajañguxa. ²⁴ Naldatshak Jateja ají aldexal-

☆ **1:20** 1.20 Is 19.12; 44.25 † **1:22** 1.22 galdiegukue

diamak kezhgakuxane, nasaná juldiú azhi axautshi sanákuejañki, Duwe zunekwane shalda kakbeyatshak ekí kakldeka: “Jateki auxaga ishkuéñ, saldiñga kama axaldéñ na, Asukuá Duwe Jesúk zhinik zunekualdaldixa janaktune shakldá” kakldeka. ²⁵ Ekí Jate zunekwane, anuñka nekue bualki eñki axesé nuxa ajañguxa. Naldatshak káguba ishkuéñ zhinik saldiñga janagatuaka guashiñki, Jateki akaldak ishkuéñ zhinik ekí atshane. Ekíga, Jateja Asukuá shuixal gaxaneki, ni me ikualdaka kama axaldaldazhé ajañguxa. Ekí ajañguatshak jiaga, aldéñki saldiñga kágubakue kauwiji kamak ajanashaka guashiñki zhakaldak ají kama na atshane nakldá.

²⁶ Gajakue, maiñ sakí mizhoguéñ nuxa Nauwijateja ají minaldaldiamak mimezhgakuxane be izhgisekui miñgualdí. Atshake jai kagik zaldakue bualki maiñga ezuakuañ za na ishkuégaba namine, ezuakuañ za na misanekakue namine, ezuakuañ za akldé akzé tuxekue namine naldashá. ²⁷ Ne, Jatejañki jai kagik zaldakue bualki muldetua egatse jañguagálde atuñkakue na ají naldaldiamak kezhgakuxane. Jinake ekí kezhgakugakí. Matshuwi ishkué itshankakue jiwak kakzukualdiamak. Ekibeñga na, kagik zaldakue bualki jueñga nekue ají naldaldiamak kezhgakuxane. Ekíki auxaga sanék gua kama axaldekue jiwak kakzukualdiamak. ²⁸ Ekibeñga na, jai kagik zaldakue bualki iyapeñguanekue akzaldagálde atuñkakue ají naldaldiamak kezhgakuxane. Ekíki kágubaja ji akzé

atuñká ne, aldéñki akzaldagálde nuxa tuñka kakwashekualdiamak. ²⁹ Ekí zunezhgakugéñ zhinik na, ni meja “naski akldé nakzé nalgukuák na Jate nezhgakuxane nakldá” sekuazhikshiji guanazuñnegak.

³⁰ Ne, Saldiñga netshi Jateja sakí miñkatshéñ zhinik za na, Asukuá Duwe Jesútshi mimaldekshane. Aldéñ auxaga ishkué izhogéñ zhinik na Asukuák zunekwane. Akze, Duwe Jesúja sha katshixa zunesabiyatshakna Jate sha axatshazháñkalde jana, janshizhe zúnatuñshane, ají giemikue zunaldekshá guane. ³¹ Akna ají múldigabaja guagamak atshakue: “Mieldeki sekuazhikshaldiake, ake, nauwijí Sáñkalda mitsá janshizhe zúñkatshane shalda za na sekuazhikshakue kagatsaldashá.”✧

2

Jatetshi Aldunaja za Duwe namak zúnajañgushixa

¹ Gajakue, Saldiñga netshi Jateja ji miñmeyal nakaxane miñmeyatoxaldatshak, naski ishkué ga agatsaldi azhi múldigaba atemañ miñmeyazhánuge. ² Akze, naski ezuañgaba Duwe Jesú shalda za miñmeyaldikuamak izhgakuxanuge. Akldé giemiki aldéñ kaldixa axaldiyane shuigatshak zunekwane miñmeyaldikue itshananuge. ³ Amak Duwe shalda miñmeyal neyaldatshak, “¿janshibé kakkbeya nakzegazhá gualdixá?” nakldeshi na, zhe nakzeshi, tau tau nakzeshi

✧ **1:31** 1.31 Jer 9.24

na miñmeyatogukú.☆ 4 Naski namak mijañgualdiamak múldigaba atemañ ishkué ga agatsaldi shi miñkaldiyazhúge. Ne shi miñkaldiyaldatshake, Jatetshi Aldunajaña aji kamak za “namak ni zũñmé” mimatuñshá guane. 5 Ekíki Duwe shalda ishkué ga agatsaldi miñmeñkugéñ zhinik me nuxa “namak nukshí” miñnekshanuge naldagábaki, Jate kama axaldé mituwéñ zhinik na namak jañguamine naldaldiamak.

Jateja janazuñgaktuñkaki aji Aldunaja za zũnatuñshixa

6 Ekí ne, Duwe Jesú ipanane akldé guildegatakakue zũnake ishkué ga agatsaldi shi kaxaldixa. Naldatshak káguba kagik zaldakue azhi kaiga ldiuwañ sanék gua niuwi axaldekue ishkué aldahamak agatsaldi shi kaxaldiyañkálde. Aikueki akzaldaksánalda na guatók. 7 Ekí ne, Saldiña netshi Jate auxaga ishkué nahamak za sakí janazuñgaktunamak shi kizhixa. Aiki axaña ni mek mu agisekuazháne. Aldéñki kagi gauwagá nogueña, sakí zũxaita janshizhe zũñkatshaldixa janazuñgaktunane. 8 Guatshak kaiga ldiuwañ kagik sanék gua niuwi axaldekue Jateja ekí janazuñgaktune ni nauwa kagajienazhá guanane. Akze, kagajiena guanaldíñki, nauwiji Sáñkalda Duwe akaldak, akaldak akzé kaldixa axaldiya akuagazhá akuatalgué naldashá. 9 Naldatshak Jatetshi múldigabak ekí sezheklde:

☆ 2:3 2.3 Ajsh 18.9

“Mieldekue Saldiñga netshi Jate izhga-
jañguxakueki aldéñ zhinik zúxaita
janshizhe kaxatshaldixa janaktune.

Aiki kágubak tu neká guashiñki zúxaita
janshizhe,

kuxak nuká neká guashiñki zúxaita jan-
shizhe,

migajienakue guashiñki zúxaita janshizhe kaxat-
shaldixa janaktune nakldá.”☆

¹⁰ Guane ne, kaiga zúnake Jateja ají Aldunak
zhinik au mu zúñgisekuá guane.

Guatshak Jatetshi Aldunajañki saldiñga
tuakagaba, akuegaba nahéñ zhinik na, Jateja
janaktuatuka ni mek tuñshagá noxaldieñga
akuega nakldá. ¹¹ Akze, káguba aldunaxa

akldegatuka ¿meja shi akualdaka na?
Ají aldunaja za guana akué naldashá.
Ekibeñga na, Saldiñga netshi Jate sakí
akldegatuka ají Aldunaja za guana akué
nakldá. ¹² Guatshak Jatejañki káguba

kagik zaldakueja jañguakldegamak agatsaldi
zúnajañgushagába, ají Alduna naldiñga
zúñgene. Ekíki aldéñ éegaba guañ zúnajañgui
zeñ zaldaba zúñkatshixa zúñgajieñgualdiamak.

¹³ Ekí zúñgajieñguamakbeñga shi
kizhixa. Amak shi kizhiyatshakna, káguba
ishkuéja shizhiyakldegamak ga agatsaldi
shizhiyañkáalde. Ne Jatetshi Aldunaja ji
namaklde shizhiyakue zúñsanegatshak,
múldigaba shizhiyakue zúñsanegauxabé za
shi kizhixa nakldá.

☆ **2:9** 2.9 Is 64.4

¹⁴ Ne mieldeki Jatetshi Alduna ipanazháne, eja sakígaba zuñwashekuatuka nukatshak jiaga, axesé nuxa jañgui, ipanasúñ akzegéñ na agajienazháka. Jinake naldakí. Jatetshi Aldunaja za migajieñguakue nak. ¹⁵ Ekí ne, mieldeki Jatetshi Aldunaja aksaneka zúnake, eja tuñshauxa akzuziji, agajienakagaba. Akze, ai Alduna ipanazháneja zúnake e ipanañkaldekuañ sakí jañguañkalduka atuwi, kagajienazháka nakldá. ¹⁶ Ai shaldaga na, Jatetshi múldigabak ekí sezheklde:

“Saldiñga netshi Jateja akldegatuka
¿meja shi akualdaka na?

Azhi Jate ¿meja shi aksanegaka na?”[✧]

Naldatshak, nasúñ zúnake ají Aldunaga zuñsanegatshakna, Asukuá Duwe Jesúja jañguamakbé zúnajañgushixa nakldá.

3

Duwe Jesús ipanane kue askuiñgaba izhogazháne

¹ Gajakue, exaga miñkizhogatogukuéñ Jatetshi múldigaba shi miñkaldiyaldatshak, ají Aldunaja aksanekakue shaxaldiyanakldegamakbeñga shi miñkaldiyazhánaka atunuge. Ne, kagik zaldakue kakldunamak ashekuekue azhi kaiga nuxa Duwe ipanane aldunaxa guildegagá nukakue shaxaldiyanakldegamak nuxa shi miñkaldiyanaka atunuge. ² Akna shi miñkaldiyaldatshak, somá sumí za gajamakbé, múldigaba nuká guashi me agatsaldi shi

[✧] **2:16** 2.16 Is 40.13

miñkaldiyanuge. Naldatshak guildekldekue gakué kuamalde gajamakbe múldigaba nukexañ jibañ akzé shi miñkaldiyazhánuge. Atshak ekí shi miñkaldiyanakuashíñki, nukazháminaka nane ne, kaiga jiaga ¿jinak shi nukazháminakaga na?✧³ Jinak ekí miñmeyakí. Sha atshindana miñzekája miñsanexalga mizhekuakna, ezuakueki axautshikue ji, ji kaxaldé shalda aldunaxá miñzukualga, múldigaba zhiksashiji za zhekualdalga. Ekí mizhekuéñ zhinik na, Jatetshi Aldunaja aksanegagáldekue, kakldunamak atshindana kakzekája za kaksaneshi ashekuamakga zhekualdashibiná.⁴ Akze, mitsák ezuake, “naski Pábulduk za shagitikuge nakldá,” ezuake “naski Apulduk za shagitikuge nakldá” nexalga minogéñ guana, ¿Jate jañguagáldekue negamakga minekákí miñnegakí shi na?✧

⁵ Ekí minegatshake, ¿naski me naugák shi ekí minakuák? ¿Azhi Apulduki me nak shi ekí miñguák? Nasuñki egaba Jatetshi nashikue nuxa kaldakna Duwe shalda kabiñmeyatshak namak jañgui ipanamine. Aldéñki nauwijí Sáñkalda nakna, sha sha jiba axatshakualdixa zuñgene nuxa axatshál kizhuka naldashiñkaldá.⁶ Akna, zulda nigakuamak, nas misha Duwe Jesú shalda miñmeyanuge. Zulda nigukueni munaldiamak numañ tuwi, nizhí iyashamakbeñga na, Apuldujañki akldé akldéñga Duwe shalda shi miñkaldiyane. Naldatshak zulda

✧ 3:2 3.2 Eb 5.12-13 ✧ 3:4 3.4 1Kt 1.12

guiyakshiji janañki Saldiñga netshi Jateja za na aldunaxaki abisajañ mimakukshi, mimakuiyakshixa. ⁷ Akna, zulda nika azhi numañ tuñka akldé akzé naldazhámakbeñga, kasak Duwe shalda miñmenugek, ni aldiwe e shalda akldé miñmene jiaga zũnzé naldañkáalde. Ne, ezuañgaba Jate saldiñga jika muñguamakbeñga aldunaxa guiyakshixa zañga na akaldak akzé nakldá. ⁸ Akze, ezuañki zuzika, ezujajañki numañ tuñka, sha sha jiba ajanashatshak jiaga, zhualdusañga gakue munaldiamak jiba ajanashamakbeñga, axañga Duwe zũnekuane shalda miñmeñgukuenik, akldé e alduna mishaldiamak miñgaunexal nene na, zhualdusañga Duwek agapa mineyaldixa jiba atsháñkalde. Akna, Jateja ezuaq, ezuaq ají jiba zũngene mitsabé amak axatsháñkalde shalda janshizhe zũñkatshaldixa. ⁹ Akze, nasuñki Jatetshi nashi kaldakna, jiba axatshakue zũnajañguamak za axatshiji kizhuka. Maiñ Duwe mipanatshake, Ajatetshi nekbinéñ zhinik na, Jatetshi te jana miné.

Ekíga na, maiñ Jatetshi juwí jana miné. ¹⁰ Ekí minakna axáñ misha muldetua juwí gauxaja juanzi janaktuamakbé na, Jate éegaba guañ najañgui nezhgakuxanamak Asukuá Duwe Jesús zũnekuane miñmeyaldatshakna, namak jañguapanamine. Guñgueni jiak, ezuaque Jatetshi nashikuejañki, ai juanzibakaldak juwí axauwamakbé na, aldunaxa mimakuiyakshi akldé shi miñkaldiyaldiamak exaga aldene. Akze, Jatetshi nashikuañ jiba zũngaxene muldetua axatshakue za itshani, numañ atuakue

zuñgatsaldashá. ¹¹ Akze, juanzi janagatú gualdinik, ni mejañki mokue eñga ezua janaktu-azháka. Juanzi ezumé janagatuamakbeñga, Jateja Asukuák zhinik za na zunekualkaki shi miñkaldiyanuge. Akna “axautshi jiúñgulda miyakualdakue nañga nakldá” shizhiyasúñze nzha.

¹² Guatshak juwí muldetua gauxajañki juanzibakaldak jika maldé zauñka, niuba, jagiga paldata, azhi níkuitigaba juwí gauwamakbeñga, Jatetshi nashi ezuakuejañki ají jiba muldetua axatshixa. Azhi ezuañki juanzibakaldak egaba kaldi samne, kaldá, azhi duguná nuxa gauwamakbeñga, Jatetshi nashi ezuakuejañki ají jiba muldetua axatshazhé. ¹³ Ne niuwizhíne Duwe Jesúja ají nashikuañ ji jiba zuñgenaldixa amak axatsháñkalde azhi axatshazháñkalde ne zuñgatuatshak, axatsháñkaldauxabé muetsekualdixa. Atshakna aldéñ jiba axatsháñkalde zuñgatuatshak, janshibé axatsháñkalde azhi axesé nuxa axatsháñkalde ekí zuñgatualdixa. Aiki ezuaña guksék jika zuxaitshi guajatshakna, zauwakagaba gaune naldiake abaldixa, azhi zauwagáldegaba gaune naldiake abazháldixa. ¹⁴ Akze, mieldeki ji jiba atshane itshuanazhá guxá tualdiák, “jiba janshibé naxatshamalde tiuwi” akbeji, ai shaldaki matshuwi janshizhegaba axatshaldixa. ¹⁵ Ekí ne, mieldeki aldéñ jiba agene itshuana me gualdiák, ekíga janshizhe axatshazháldixa. Naldatshak aldéñ ipananéñ zhinik nuxa na, izhoshiñga izhokshaldixaga. Aiki, juwí puldapanatshak, ajáugukuiki shuigazháldiamak

nakuigatshak, jiba atshaneki nuk agipuldamak zexaldixa nzha.

¹⁶ Guatshak Duwe ipanaminekuañ ¿Jatetshi Aldunaki mimijí aldunaldi izhuka nakna, juwí Jate izhogaldi miné miñsúñ shi na?✧

¹⁷ Akze, juwí Jate izhogaldiñki ají za nahamakga na, maiñki aldéñ izhogaldi ajígaba za miné. Akna mieldejañki ai juwí agitiñgui guxá jana, Jatek mimaxajuekui, ajíkuañgaba mimeshka-juekui mimakualdiák, Jateja zuxaita guiyaba katuñshaldixa nakldá.

¹⁸ Axaldáñgaba naldagálde nuxa “matshuwi ishkué sha nakú” zhikldekshabináldi. Maiñgaba ezuake Duwe ipanazhánekueja tuwamak nuxa matshuwi ishkué itshanake, “zhiksé nuxa sha nakú” itshanakue agatsé. Ekíki Jateja tuwiñki ishkué naldaldiamak. ¹⁹ Jinake ekí miñmeyakí. Jai kagik Duwe ipanazhánekueja ishkué atuñka ne, Jatejañki zhiksé nuxa ne tuñka nak. Ai shaldaga na ekí sezheklde: “Muldetua ishkué itshankakueki ji janagatunaldixa, Jateja eñkañga na kagitamakushixa nzha.”✧ ²⁰ Ekí jiaga sezheklde: “Kágubakueki matshuwi ishkué itshankakue ne, Jate bualki ajañguxá, janagatuñká axesé nuxa tuñka nakldá.”✧ ²¹ Ekí nakna, mielde kágubaja shi miñkaldixá shalda nuxa sekuazhikshakue miñgatsaldakí. Akze, saldiñga janshizhegaba miñgajuezhaxaki Jatejañga miñgeka. ²² Aldéñga ají múldigaba shi miñkaldiyakualdiamak, nas, Apuldu,

✧ **3:16** 3.16 1Kt 6.19; 2Kt 6.16 ✧ **3:19** 3.19 Job 5.13 ✧ **3:20** 3.20 Sal 94.11

Péguldu* nañga maiñ nugeñ zúnakaxane. Ekibeñga na, Jateja saldiñga kagik zaldagaba miñkazauwaldiamak miñgakauwane. Saldiñga zegauxa, kaiga, niuwizhíne jiaga, Jateja aik zhinik janshibé miñkatshixa. Akna akldé mizhoxaldixa azhi mishuigatshak jiaga, Jateja aik zhinik janshibé miñkatshixa. Akze, saldiñga aikueki miñkazauwaldiamak miñgaxene. ²³ Ne maiñ Duwe Jesú minkualdaldiamak ipanaminekuañki ají giemikue miné. Duwe Jesú zúnake Saldiñga netshi Jate, Ajatetshiga nakldá.

4

Duwejañga ají múldigaba guaxal kakaxane

¹ Guatshak ekí zúnatuakue miñgatsé: “Shi zũnkaldixakueki egaba Duwe Jesútshi nashikue, Jateja sakí zũnekualdaldixa axañga mu zũngisekuazháne ne, kaiga zúnake amak akuaxaldiamak kezhgakuxanekue shakldá” zúnatuakue. ² Akze, mielde jiba agaxeneki ageneja axatshakue jañguamak za axatshakue agatsé naldashá. ³ Ekíga na, Duwe Jesúja ají jiba nagine nak, maiñ azhi kágubakueja nuxa muldetua axatshatokuge, azhi axatsháaki nokuge natuatshak, agubisha ijanazháldikue. Ni nasgabaga jiaga muldetua axatshikuge azhi axatshakí nokugé shalda izhghatuakí. ⁴ Naldaldatshak, nají aldunaldiñki “Duweja jiba nagenamak za shagatshatokú” nakldegatshak jiaga, “ni mitsák ijuezháaki

* 3:22 3.22 Pégulduga na Sepa.

sha axatshatokú” izhghatuazhánaka. Akze, ezuañgaba Saldiñga netshi Sáñkaldaja za na, muldetua amak axatshatokuge, azhi amak axatshazhúge natuaka.✧ ⁵ Auxa zegatshak aldéñ mokue nagatshakna, ají nashikuañ amak axatsháñkalde, azhi axatshazháñkalde zúnatualdixa. Akna zúnatualdiéñ jiaktuwi, amak zegagáñgaki maiñ nuxa ají nashikue katuagába. Ai ldiuwañ akldañkatshakna, jiki kaigabeñgaki tuañ iyazguane nonaldixa jiaga, Duweja saldiñga muetsekualdixa. Akna aldunaxa sakí zúñneshi zhinik atsháñkalde jiaga muetsekualdixa. Atshaga na, Jateja jiba zúñgene amak axatsháñkalde naldakualdiake, “janshibé naxatshamalde tiuwi” ezuak ezuak zúñmeyakuamak zúñmeyaldixa nakldá.

⁶ Gajakue, miñgaunexaldikuamak miñmeji nagatoxaldatshak, Apuldu, nas na zúñgastuakue miñmeji nagatokuge. Ekí zúñgastuwi, shi mitiyaldiake Jatetshi múldigabaja zúñmeyauxabé zúxaita naldakí mizhekualdaldixa. Ekíki shi miñkaldixakue ezuatshi za akldé akzé, ezuatshiki aguáñ akzé zhikbeji, sekuazhikshiji zhekualdabináldiamak. ⁷ Ne ¿me minakshi shi miñkaldixakue mieldeki akldé akzé tuminaka mitshán? Akze, Jateja za muldetua jika mimajañgushixa, mimatshishixa naldashá. Ekí Jatejañgaba mimatshishixa ne, ¿jinak shi maiñgaba saldiñga atshaminaka jana sekuamizhikshí?

⁸ Ekí sekuamizhikshéñ zhinik na, aldunaxa miñgajuezhaxa miñkaldé, zeñ zalda auxaga

✧ 4:4 4.4 1Jñ 3.19-21

ipaná guamine, sáñkalda akzé jana nek guamine miñneka. Ekí miñneshi na, nasuñki zuñzaldagálde, miñgajuezhaldazuñsá gakuxá minazunatuñka. Ne, miñnegamak sáñkalda nek guamine guashiñki, ake, ¡mitsá maiñ na sanegapandana zuñzegaka ne! ⁹ Ne Jateja Asukuá zunekuane shalda guaxal zunakaxanekuañ zunake aldénga aguáñ zunezhbashixa jana ni nakzúkú. Aiki ezua akuaxa gualdixa saldiñgaja atuamakbé, káguba kagik zaldakue, Jatetshi guaklde uldeñkakue juizhi “¿sakí kakualdí?” ajañgui zunatuaté alduka jana ni nakzék.

¹⁰ Akze, nasuñ Duwe Jesú Zunekuallak axazauwi kizhukakueki kágubakueja zhikse nuxa kaldé zunatuñka. Ne maiñ zunake Duwetshi nekbinéñ zhinik auxaga ishkué nek guamine minshankakue. Akze, kágubakueja ji atshanazunaka kama zuñkaldaldazhé nuxa ne zunatuñka. Ne maiñ zunake aldunaxa auxaga kama miñkaldé itshani mizhekue. Nasuñki aguáñ zuñgazukuatshak, maiñ zunake akldé miñgazukuxa. ¹¹ Nasuñ Duwetshi jiba katshixakuañki kaiga yo mitsá juizha maldi zunakuí, ni zuñnuni kizhuka. Ekíga na, zhakuáki zuñkabenaté nuka za zunejuakue. Kágubakue matshuwi sha zunakuxa. Ni nauwiji juwí giemi jiaga zuñsúñzekue. ¹² Ekí kizhogéñ na, ji zuñgajuezhatsak zuñkaldaldaldiamak jiba atshijiñgaba kizhuka. Sha zunakuashi, se zuñgatuwi akuatshak jiaga, nasuñ zhiniki zeñ kajañgui, janshizhegaba za kagatsegakue kajañguxa. Amak sha

zunakuatshak kakiyushagábaki, abeti za kizhuka.✧ ¹³ Ekíga na, nalda zũnkakuagatshak nasuñ zhiniki abuldebañ, juañ akzaldi za kayokuxa. Amak zũnguankakueki kaiga yo ipenáñkalde, zubagi jana nuxa zunawatuñka nakldá.

¹⁴ Ekí miñgakauwatoxaldatshak jiwak miñzukualdikuamake miñmeyagába, maiñ nají sukuakue jana mimezhgajañgui na, guiyaba mishkaldukaldiauxabé miñmeji ekí miñkuzgauwatokuge. ¹⁵ Akze, Duwe shalda shi miñkaldixakueki zuxaita zalda✧ miñkaldaldialák jiaga, jate jana miñsanegakaki nas zañga miñkizhokuge. Nas guana kasak Duwe Jesú zunekuane shalda miñmeñgukuenik namak jañgui mipanaldiamak miñgauneklduge nakna, aldunaldiñki mimijate naldashakú. ¹⁶ Ekí naugakna, nas sakí izhokuge minagastuamak izhogakue ni miñgakuañnekú.✧ ¹⁷ Ekí mizhekualdaldiamak Timuteyu miñgaunexal miñgakaxaldikue. Eñki nasukuá jana izhgajañguge, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúja axazauwakue jañguamak za axazauwi izhuka. Exa neyatshak, naski Duwek agapa neji izhokugé miñkuamakga, mokue be miñgisekualdixa. Akze, naski Duwe ipananekue san, san kuíbuldu kaxabizhaldatshak shi kaxaldikugamakga, aldéñ jiaga shi miñkaldiyaldixa.

¹⁸ Ne, anuñka minekuañki naski mokue miñsanexal neyazháldikue jañgui na,

✧ **4:12** 4.12 Ajsh 18.3; 20.34; Lk 6.28; Alm 12.14 ✧ **4:15** 4.15 10.000 ✧ **4:16** 4.16 1Kt 11.1; Plp 3.17

sekuazhikshiji, maiñgaba niuwi miñkaldé itshani za mizhekue. ¹⁹ Naldatshak, Jate ekíga najañgualdiák zunake nauwa axaña mimatuál neyaldikue. Exa neyaldatshakna, sekuazhikshixakue Jatejaña kama kagenek ají jiba ajanashatukakue, azhi egaba sekuazhikshiji nuxa ekí negatukakue katualdikue. ²⁰ Akze, Saldiña netshi Jateja zañsanegatshakna ají kamakga akldunamak izhogexañ zañgauneka. Ne mieldeki Jate shalda múldigabak guashi za nuxa, ek akldunamak izhogakí naldaldiák, Jateja aksanegazhé ne awatuñshixa. ²¹ Guatshak exa naldi mimatuál neyaldatshak, ¿sakí shi mimakuakue minajañgú? ¿Sha atshalga minoxaldiake kaxañ guiyaba miñkizhagakue shi minajañgú?, azhi ¿múldigaba sam akzaldi, mimajañgui miñkazguagakue shi minajañgú?

5

Ezuañki ajaku na askuildék atshane

¹ Guatshak ezuañki mimikenáñ zaldaga ajaku na jiaga askuildék atshane washék guane. Ekí atshatshakna, Duwe ipanazhánekue kauwisewá naldagáldekue na askuildék guxa guashiñki zhakldé sha atshashá. ² Ai shalda itshanakue nuxa miñgatsé ne, ¿jinak shi sekuamizhikshí? Akze, itshani guamimakuashíñki, ai sigí Duwe ipanaminekue na juizhaldegazháka jañgui, akzuxaitshá guamine nogataldé. ³ Guatshak nas naldiñki maiñ na izhogakí naldaldatshak jiaga, aldunaxaki maiñ naña ni

✧ 5:1 5.1 Dt 22.30

izhogatokú. Akna, maiñ na izhokuge janañga, ai sha atshaneki ekí guiyaba akizhagakue miñgatsaldaldixa agajañguanuge: ⁴ Maiñ Duwe ipanamine mishjuizhaldegatshak, naski maiñ nañga aldunake izhoxaldikue. Ekí mishjuizhaldegatshak nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúja niuwi miñgeshi, mimajañguamak miyatshaldiamak kama miñgexaldixa. ⁵ Akna, ai sha atshaneki jisék agé miñguxá jana mishjuizhaldegéñ zhinik akzuxaitshakue ni mimajañgukú. Ekíki abúák sha atshindana akzegéñ guiyaba tuwi zhiniki, sha atshixa mashiji, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú zñnatuál nagatshak aldunaxaki ikualdaldiamak.

⁶ Naldatshak mimikenañga ezua sha atshijiñga izhogatshak, ¿saki shi sekuazhikshalga nominaka na? Ekí be miñgisekualdikue: “Pañ ishkishshixa nauwamé nuxa pañ nexaldixak axajiunaldixa agatsauxaga agaldaka naldashá.” Ekibeñga na, mimikenáñ ezuamé sha atshalga noxaldiák, sha mimatshishapanaka naldashá. ⁷ Akze, pañ ishkishshixa duebaki nuk awateyamakbeñga* na, ai sigí sha atshixa mimikenáñ zhinik akzuxaitshakue. Ekíki abisajañ neshi sha atsha mimikenáñ naldazháldiamak. Akbiñgaki Jateja sha atshamine miñkabeti abisajañ mimaldekshane nak. Akze, juldiúkue san kagixa guiyaba

☆ 5:6 5.6 Ga 5.9 * 5:7 5.7 Ex 13.7; Dt 16.3. Juldiúkue san kagixa guiyaba atuwi ashekualgueñka zhinik Jateja kakzuxaitshanéñ be ishkiyasekualdiamak ldiuwañ ajuizhaldegatshak, pañ ishkishshixaki nuk awateya ajanashixa. Pañ ishkishshixaki sha atsha na izhguashixa.

atuwi ashekualgueñka zhinik akzuxaitagá noguéñ ashuigazháldiamak jubeju zhauwa akuaxananamakbe, Duwe Jesúki sha katshixa zunesabiyaldiamak shuane.✧ ⁸ Ekí Duwe Jesú zunekwane be izhgisekui na, pañ ishkishshixa duebaki nuk awateyamakbeñga, axañga sha katshixa nañkaldeki uteji jana, amak izhoxaldazũnsá kuizguí. Akna, axautshi agisalsha jañguañkaldáaldixa, ni kutám atshañkaldáaldixa za kuizitshaní. Ekí kizhoxaldiák, namaklde za atshakualdixa, namaklde za zukuashi izhogakualdixa nakldá.

⁹ Guatshak káguba kauwisewá naldagáldekue na askuildek ajanashixakue azhi abuá na atshá guasúñzamak ajanashixakue na ishkabaldexabináldi miñmeji, kalta miñkuzgauwananuge.

¹⁰ Ekí miñmeyaldatshake, Duwe ipanazháne ekí sha atshixakuek agajué za izhogakue jañguiñki miñmeyazhánuge. Akze, anuñka aikueki kauwisewá naldagáldekue na askuildek ajanashixakue, azhi abuá na atshá guasúñzamak ajanashixakue. Ekíga na, saldiñga kauwijígaba naldakue ajañguxakue, tushekakue, jigaba akizhasabiyaldixa ishkiyatene akldé akzukuxakue. Ekí agatsaldi izhukakue na izhoxabináldiamake, ake, kagik zhinik neyakue zegaka naldashá.

¹¹ Axañga kaltak sha atshixakue na ishkabaldagasúñze miñmenanuge, kaigaki muldetua miñmeyaldikue. Mieldekue “Duwe ipananuge nakldá” aldegatshak jiaga, ekí sha atshalga nukakue na zúnake

✧ 5:7 5.7 Ex 12.5,21; 1Pe 1.19

ishkabaldegasúñze. Aikuega na, ezuakueki kauwisewá naldagáldekue na askuildek ajanashalga, abuá na atshá guasúñzamak ajanashalga, saldiñga kauwijígaba za naldakue ajañgualga, jigaba akizhasabiyaldixa ishkiyatenekue akldé agazukualga, káguba nalda axakuaxalga, azatuxalga, tushexalga izhukakue. Ekí izhoxalga nukakue na ni nauwa ishkabaldegagába, ni izhbuzasúñze na miñgatsá.

¹² Guatshak nasga Duwe ipanazhánekue agatsaldi azhi agatsaldakí ne katuakue nagatsaldakí. Ne Duwe ipanamine mishjuizhaldekakuañgaba zúnake ezuañki sha atshatuka mitualdiák, guiyaba akizhagakue miñgatsé. ¹³ Akna, ajaku na askuildek atshaneki mishjuizhaldegéñ zhinik akzúxaitshá guwiñ. Ne Duwe ipanazhánekueki Saldiñga netshi Jateja za na agatsaldi azhi agatsaldakí ne katualdixa nakldá.✧

6

Duwe ipananequañ sakí sezhgauwakue

¹ Guatshak Duwe ipanaminekuañgaba kaxa mishkaldiyatshak, ¿sakí shi Duwe ipanazháne migatsaldi ne tuñka nugeñka sezhgauwaminaka mijañgú? Ekí atshagábaki, Duwe ipanaminekuañgaba sezhgauwakue miñgatsaldashá. ² Niuwizhíne Duwe Jesú nañga nasuñ aldéñ ipanañkaldekuañki Jate jañguazhékue agatsaldi azhi agatsaldakí

✧ 5:13 5.12-13 Dt 13.5; 17.7

ne katuakualdixa ¿miñsúñ shi na? Ekí saldiñga tuakualdixa ne, ¿jinak shi kaxa nóñgutse me mishkaldiyatshak, maiñgabaga sezhgauwazháminaka mitú? ³ Ekibeñga na, Jateja guaklde uldeñkakue jiaga, aldeñ axazauwakue kajañguamak axazauwane azhi axazauwazháne katuakualdixa ¿miñsúñ shi na? Akna, jai kagik kaxa ishkaldiyamine me miñgaki sezhgauwakue miñgatsaldashá. ⁴ Ne Duwe ipanaminekuañ kaxa mishkaldiyatshak, ¿jinak shi Duwe ipanazhánekue se miñgau akzegazhákakue jiaga se mimezhgaushexañ mishkizhabík? ⁵ Jiwak miñzegexañ na ekí miñmeñkú. Guake, ¿ni ezuak nuxaki Duwe ipanaminekga kaxa mishkaldiyatshak se mimezhgaushá guashi ishkué naldakí miná? ⁶ Ne, Duwe ipanaminegaba sezhgauwakue niyagábaki, Duwek zhinik gajagaba miné jiaga ataba atabañ kiejo akuí na, migatsaldi ne tuñka nugeñka mineñka. Ne kuíbulduk Duwe ipanazhánekue mimatuatogéñ jiaga semizhgauxa naldashá.

⁷ Mitsák maiñgabaga kaxa mishkaldiyaldinik se migauwakue nugeñka mineyatshak zhinik me na, mitsabé izhogakue miñgatsahamak izhoxabiñsá guxá Jate mimatuñka. Ne mitsakgaba Duwe ipananega sha mimakuatshak, azhi mitsaji juizhi jika mikushi gualdiák, ¿akldé janshibé se migauwakue nugeñka uldeyagábaki, egaba abetakue naldazháka shi na? ⁸ Ne ekí atshagábaki, maiñ jiaga axautshikue sha kakuí, ketsaji juizhi jika kekushi mizhekue. Akbiñgaki Duwek zhinik mimikaja nekldekue jiaga ekíga

kakuí zhekualdashibiná.

⁹ ¿Ekí miñsúñ shi naldaka na? Saldiñga netshi Jateja kutám atshál izhukakueki aldéñ sanegatogeñka kajuldukshazháldixa. Akna nauwa sha atshalga nominaka ne naldagálde miñgabeyatshak, namak jañguabináldi. Akze, kauwisewá naldagáldekue na askuuldék ajanashixakue, abuá na atshá guasúñzamak sha ajanashixakue, jigaba akizhasabiyaldixa ishkiyatenekue akldé akzukuxakue, sigí aldaldatshak munzhi jana ishkazguanekue, azhi sigígaba ishkaldé izhukakue Jateja aldéñ sanegatogeñka kajuldukshazháldixa.

¹⁰ Ekíga na tushekakue, saldiñga kauwijígaba naldakue ajañguxakue, azatukakue, axautshi nalda axakuakakue, káguba itsaji juizhi jika ikukakue jiaga Jateja aldéñ sanegatogeñka kajuldukshazháldixa nakldá.✧ ¹¹ Akze, Duwe ipanagá minogueña, anuñkake ekíga sha atshiji izhominane. Nalgué, nauwiji Sáñkalda Duwe Jesú minkualdaldiamak mipanatshakna, Jateja ají Alduna miñgé guane. Ai zhinik na axaña sha miyatshixa naneki nusa miñgatsé nalgué, Jateja miñkabetatshake nuk aldunaxa mimejizhi, janshi miñkazguá guanéñ na, ají giemi mimaldekshane. Akna sha atshabíne jana, janshizhe mimatuñka nakldá.✧

Misewá naldagálde na askuuldék guasé

¹² Ekí akuashiña akuaka: “Ji atshindana nakzexaldiake atshanakagaba nakldá.” Aiki namak naldaka naldatshak, saldiñga atshanakaki

nagaunegakagaba naldazháka. Akze, saldiñga atshanakagaba naldatshak jiaga, ni mitsák nakldunká me nuxa naksaneshi nagubiyaka itshanazhúge. ✧ ¹³ Ekí jiaga akuashiñga akuaka: “Nauwijí abuáki gakue agajueshka nakna, maldi zúnakuatshake zanzúnaka nakldá.”* Aiki namak naldaka naldatshak, niuwizhíne Jateja abuá abisa gakue agajuezhagálde, ni maldija guagáldek zúnayushaldixa. Naldatshak Jateja nauwijí abuá zúñgakauwatshak, nauwisewá naldagálde na askuildek atshakualdiamak, ni abuá na atsha guasúñzamak atshakualdiamak zúñgegazháne. Akze, Asukuá nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúk axazauwakualdiamak nuxa nauwijí abuáki zúñgene. Akna abuáki nauwijí Sáñkalda Duweja za aksanegakue niuwi axaldé nakldá. ¹⁴ Akze, Jateja Asukuá nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú shuiguenik ají kamakga mokue izhgaldakshanamakga, nasúñ jiaga kashuixaldinik ai kamakga zúnezhgaldakshaldixa nakldá. ✧

¹⁵ ¿Ekí miñsúñ shi naldaka na? Duwe mipanatshake mimijí abuá jiaga ají abuága nek guxa. Akna ¿sakí zhinik shi abuá Duwetshi neklde nañga munzhi nakua niji izhuka na jiaga askuildek guaminaka minshán? Ekí atshasé giemi naldashá. ¹⁶ Akze, mitsák ezua sigíja munzhi nakua niji izhuka na askuildegatshake,

✧ **6:12** 6.12 1Kt 10.23 * **6:13** 6.13 1Kt 3.23. Ekí akuagatshake ekí akuashi naldaka: Nauwijí abuá gakue agajuezhaldiake ganazúnaka nahamakbeñga, ai abuága mitsák gaiya azhi nakua zúñgajuezhatskak amak atshanazúnaka. Eñki naldagálde nuxa ajañguxa. ✧ **6:14** 6.14 Alm 8.11; 1Kt 15.20-22; 2Kt 4.14

askuí abúá jana nek guxá ¿miñsúñ shi naldaka na? Ai shaldaga na Jatetshi múldigabak ekí sezheklde: “Sigí munzhi na askuildegatshake, abúáke mozhua aldanaldixa askuí abúá nek guxa nakldá.”✧ ¹⁷ Guatshak mieldeke nauwiji Sáñkalda Duwe Jesú ipanatshak, ají aldunaki Duwe Jesútshi Alduna na ezuamé nek guxa naldashá.

¹⁸ Ekí nakna, misewá naldagálde na askuuldék guakuek, abúá na atsha guasúñzamak atshakuek izhakuigakue za itshani miñgualdí. Akze, saldiñga sha atshaki shanegaba naldatshak, mieldeki asewá naldagálde na askuuldék atsha guakíki aguañga axaldáñgaba abúák izhgisalshixa. Ne, mielde asewá naldagálde na askuildegatshake, axaldáñgaba namak giemi abúák izhgisalshi sha atshixa. ¹⁹ ¿Ekí miñsúñ shi naldaka na? Jateja ají Alduna mimijí aldunaldi izhoxaldiamak miñgenéñ zhinik na, mimijí abúáki aldéñ izhogaldi nekbine naldashibiná.✧ Maiñ Jatetshi nek guamine nakna axaldáñ zhiksanexabiñsá guamine. ²⁰ Jinake naldakí. Jateja Asukuá mimitsaldí shuixal gagatshakna, sha miyatshixa shaldaki maldée akzaldi minzabiyatshakna, ají za nekbine nak.✧ Ekí minahakna mimijí abúák aldéñ za akldé akzamakga akzukualga mizhekualdaldí.

7

Zhuasewátshi guiyaba

✧ **6:16** 6.16 Gn 2.24 ✧ **6:19** 6.19 1Kt 3.16; 2Kt 6.16 ✧ **6:20** 6.20 1Kt 7.23; Aux 5.9

¹ Kaiga zúnake ekí kaltak nakldukamine miñkiyokualdikue. “¿Duwe ipanañkaldekuañ akldé janshibeñki numa nek naldakí, askuildek naldakí shi izhogakue naldaldixa na?” Janshibé ² naldatshak, matshuwi nekue asewá naldagálde na jiaga askuildek ajanashixa nakna, sigíkue ezua ezua aldauxa asewá giemi guxaldinik, e za axaldaldi izhogakue. Ekibeñga na, munzhikue ezua ezua aldauxa asewá giemi guxaldinik, e za axaldaldi izhogakue.

³ Akze, sigí asewá na askuildek guakue agatsahamak na, munzhi jiaga asewá na askuildegakue agatsé. ⁴ Akze, munzhi numa negatshake, abuáki ají za naldaksá, asewátshi jiaga nek guxa. Ekibeñga na, sigí numa negatshake, abuáki ají za naldaksá, asewátshi jiaga nek guxa. ⁵ Ekí zhinik na, zhuasewákgaba askuí ishkaldegazháminaka ishkaldexabináldi. Naldatshak jiak, zhuasewágaba Jate za muldetua miyaxazguaxaldiamak askuí ishkaldek naldáaki mizhoxaldixa ishkualdi miyatshaldiák, anuñka ldiuwi me nuxa ekí izhominaka. Gualdinik mokue misewá na askuildegakue. Ekíki abetabiñsá zalda gui na jiséja axautshi ishkaldiyakue miñsanegatshak, ijulduni guamiñnegak. ⁶ Ekí anuñka askuí ishkaldek naldakí izhominaka miñmeyaldatshak, “ekí izhogakue na miñgatsá” niuwi miñgegagába, egaba “ekíga ni izhoxaldikú” miñnexaldiák, janshibé izhominaka nuxa na miñmeñkú.

⁷ Guatshak saldiñga nekue najanamé sameya, munzhi naldakí auxabé izhogaka guashiñki janshibé jañguanaka. Naldatshak, Jateja

ezuak, ezuak sakí izhogakue zúnajañguamak izhogakualdiamak zũñauneka. Akna, sameya izhoxaldixa jañguaneki, axautshi ishkalদিয়া naldakí izhoxaldiamak agauneka. Ekibeñga na, numa nexaldixa jañguaneki, amak izhoxaldiamak agauneka nakldá.

⁸ Kaigaki numa nexabínekuega azhi mimisewá minshuanekuek ekí miñmeyaldikue. Akldé janshibeñki najanamé sameya izhogakue ni jañgukú. ⁹ Naldatshak, munzhi azhi sigí miñnuniñgaba axaldáñ zhiksanegazháminakaga miyatualdiák, akldé janshibeñki numa negakue. Ekíki munzhi azhi sigí miñnuná noshi abeti za zhekualdi guamiñnegak.

¹⁰ Kaigaki numa nekbinekuañ ekí niuwi miñgexaldatshak, nas nuxa niuwi miñgegakí, nauwijí Sáñkalda Duweja niuwi zũñgenamakga ni miñmeyatokú: Munzhija asewá masha guasé naldaldixa. ¹¹ Naldatshak asewá masha gualdiák zúnake, axautshi sigí guxa naldakí izhogakue agatsaldaldixa. Azhi mokue asewá nañga izhgakuañneshi, akugakue agatsaldaldixa. Ekibeñga na, sigíja jiaga asewá masha guasé agatsaldaldixa nakldá. ✧

¹² Guatshak kaigaki mieldekekuek mimisewá Duwe ipanazháne miñkaldekue shaldaki nauwijí Sáñkaldaja guiyaba majazháne, ne nas jañguge ekí miñmeyaldikue. Mielde sigíki asewá Duwe ipanazháneja e nañga izhoxaldixa jañgualdiák, mashasúñze agatsaldaldixa.

✧ **7:11** 7.10-11 Mt 5.32; 19.9; Mlk 10.11-12; Lk 16.18

¹³ Ekibeñga na, mielde munzhiki asewá Duwe ipanazháneja e nañga izhoxaldixa jañgualdiák, mashasúñze agatsaldaldixa. ¹⁴ Jinake abajasé naldakí. Jatejañki numa nekbinekue zhuasewák askimimé nekbine mimatuwéñ zhinik na, ma ají giemi nekbaldek numañ matuamakga, misewá aldéñ ipanazháne jiaga ají neklde janañga numañ tualdixa. Azhi Jateja ekí tuakí guashiñki mimijí sukuakue ají naldagáldekue nuxa katuatogaka ne, ajíkue katuñka nzha.

¹⁵ Guatshak misewá Duwe ipanazháne mabashaldixa itshanaldiák zunake, “wa” nuxa jañguakue. Ekí zexaldiák, Duwe ipanamaldeke e nañga numa nekbalde izhogakue migatsaldaksá gualdixa. Akze, Jatejañki axautshikue na señgaba zhe nogakue zunajañguxa. ¹⁶ Guatshak munzhik misewá Duwe ipanazháne migapá mizhogéñ zhinik, sakígabaki Duweja ikualdaldiamak ipanshi agaunekbildakaga. Ekibeñga, sigík misewá Duwe ipanazháne migapá mizhogéñ zhinik, sakígabaki Duweja ikualdaldiamak ipanshi agaunekbildakaga.

¹⁷ Akze, Duwe ipanane san san kuíbulduxa ishjuizhaldekakuek kaxabizhaldatshak guiyaba kakbeñkugamakbeñga miñmeyaldikue. Saldiñga netshi Jateja sakí minaldaldixa mimezhgakuxane, sakí minalguéñ nauwiji Sáñkalda Duwe ipanamine nake, amak za mizhekualdaldí. ¹⁸ Akna, sigí juldiú saná Duwe ipanatshak, asaná abeñguamak abeñguanega naldaldiake ekíga za izhogakue. Ekibeñga na, sigí axautshi saná Duwe ipanatshak, juldiú

sanákue abeñguamak abeñguakue agatsaldakí.
 19 Jinake naldakí. Jateja juldiú sanákue abeñguamak abeñguane azhi abeñguazháne za akzé tuagába, aldéñ sakí atshiji izhogakue zũmenamak atshá za akzé tuñka nak.

20 Ekí nakna, ezua ezua sakí nuxa minalguéñ Jateja Asukuá mipanaldiamak mimezhgakuxane nake, amak noxalga nogakue miñgatsaldaldixa.

21 Akna, mieldeke nashi jáugukui* miklduka nuxa mizhoguéñ Duwe ipanamalde nake, ai shalda itshanagába. Naldatshak jáugukui mibesaka matualdiák zũnake, janshibeñga ne makualdí.

22 Akze, mieldeki nashi jáugukui aklduka nalgué nauwijí Sáñkalda Duweja ají nexaldiamak izhgakugatshake, sha atshindana akzekák ibesanshá guanéñ zhinik na, jáugukui akldogaksá guane tuñka. Ekí ne, mieldeki jáugukui aksũñze nalgué Duweja ají nexaldiamak izhgakugatshake, eja za aksanegatshakna ají nashi neklde.

23 Akze, Duwe Jesú sha miyatshixa miñkabetaldiamak shuigatshakna maldée akzaldi minzabine.✧ Akna, káguba nuxa jáugukui zhikldekshagába, Jate akldé miñsanegakue itshani miñgualdí. 24 Akna gajakue, ezua, ezua sakí nuxa minalguéñ Jateja Asukuá mipanaldiamak mimezhgakuxane nake, e axazauwí amak za noxalga nogakue.

25 Guatshak kaiga zũnake munzhi sigí izhguajagáldekue shalda nakldukamine miñmeyaldikue. Nauwijí Sáñkalda Duweja

* **7:21** 7.21 Atshak bualki káguba jiaga béyakze jana ajabixa nane. ✧ **7:23** 7.23 1Kt 6.20

ai shaldaga guiyaba zuñkabajazháne. Ne, aldéñ guañ najañgui, naksaneka nakna, nas guiyaba miñmeyaldatshak “namak sha nakbé” najañguaminaka. ²⁶ Akze, kaiga ldiuwañki Duwe ipanañkaldekuañki jibañ tuañkaldogéñ zakna, sakí izhogake akldé janshibé ekíga abakue ni jañgukú. ²⁷ Naldatshak, munzhi miñkaldekue naldaldiák, e mashagába. Azhi miñkaldaldagáldega naldaldiák, numa minexaldiamak niyagába. ²⁸ Ekí mimajañgualdatshak, munzhi miñgugatshake sha atshiji atshabináldixa. Ekibeñga munzhi sigí izhguajagáldeja sigí gugatshak, sha atshiji atshazháldixa. Naldatshak, numa nekbinekue zunake jai kagik mizhekueñgaki akldé jibañ mitualdixa nakna, nas ekí miñgatsegasúñ ni mimajañgukú.

²⁹ Gajakue, sakí guashi nagatokuge muldetua miñmeyaldikue. Jai kagikga mitsá izhoxa naldaksánalda guapanakna, kaiga zhiniki numa nekbinekuek jiaga, numa negazhánekueja Duwe axazauwamakga axazauwakue miñgatsé. ³⁰ Ekibeñga na, mieldeki ji shalda mauwi, agubisha itshanatshak jiaga, ai za jañgua nogagába. Azhi mieldeki ji shalda zeñ itshanatshak jiaga, ai za jañgua nogagába. Ekibeñga, mieldeki ji numa jabiyatshak jiaga, ai axaldaldazhé janañga Duwe za axazauwalga nogakue. ³¹ Kagik kizhogeñgaki kágubake izhogakualdiamake jigaba atshakue zuñgatsaldatshak, aik za agasjánañkalde izhogakue zuñgatsaldakí. Akze, jai kagike ni mitsá izhoxa naldaksánalda guapanashá.

³² Nas mimajañgugeki, ni ji ijani izhogakue mimajañguakí. Akze, sigí numa negazháneki nauwíjǵ Sáñkalda axazauwaldiamak za alduna kaune izhoshi na, ek akldunamak izhoxaldixa za itshani izhuka. ³³ Ekí ne, sigí numaki jai kagik ji agajueshká ijani izhoshi na, asewák akldunamak izhoxaldixa akldeshi izhuka. ³⁴ Ai zhinik na mozhua akldeshi izhuka, Duwe axazauwaldixa, asewá numañ izhgatualdixa. Guatshak munzhi sameya azhi munzhi sigí izhguajagáldega zunake agatsauxa abuák, aldunak jiaga “nauwíjǵ Sáñkalda za axazauwaldikue, etshi za sha izhoxaldikú” alduna kaune izhuka. Ekí ne, munzhi numaki jai kagik ji agajueshká ijani izhoshi na, asewák akldunamak izhoxaldixa akldeshi izhuka nakldá. ³⁵ Ekí miñmeyaldatshak, ezuañgaba sakí nogakue niuwi miñgegagábaki, egabá akldé janshibé mizhekualdaldixa jañgui miñmeyatokuge. Ekíki nauwíjǵ Sáñkaldatshi nekbinekuañ mitsabé izhogakue nake auxabé izhoshi, ni ji ijana naldakí ek za muldetua axazauwi mizhekualdaldiamak.

³⁶ Naldatshak, mielde sigíki munzhi guxaldixa janazhigaktune, aiki numa negakuká guane nak, “gugakue sha nagatsá” jañgualdiake, sakí atshakue agatsé jañguamak atshakue. Amak gugatshak sha atshiji atshazháldixa nak numa negakue. ³⁷ Ekí ne, ezujajañki munzhi guxaldixa janazhigaktune ni meja aksanek naldakí axaldáñ zhiksaneklde “gugazháldiku” izhgakuxaldiák, atshaldixa jañguamak janshibé atshaldixa. ³⁸ Akna, ezujajañki munzhi guxaldixa janazhigaktune guxaldiák janshibé atshaldixa.

Ne, ezuañaiki munzhi guxaldixa janazhigaktune gugazhá gualdiák, akldé janshibé atshaldixa nzha.†

³⁹ Akze, munzhi numa nekilde asewá iteñga noxaldieñki, etshi za izhogakue agatsé. Nanaldixa asewá ishugatshak zunake, mielde sigí akldunaldiake janshibeñga gugaka, ai jiaga Duwe ipanane naldakue. ⁴⁰ Naldatshak nas jañgugéki mokue numa negakí izhoxaldiák, akldé zeñ akldék izhoxaldixa. Jatetshi Aldunaga naksanegatshak ekí miñmeñkuge nzhakldék.

8

Akldé akzé ishkiyatenek axakuaxane

¹ Guatshak kaigaki kágubakueja jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek ji axakuaxane “¿janshibé ganazunaka sha?” nakldukamine miñkiyokualdikue. Akze, saldiñga kaldekuañ jiki namakilde ne zuñkué kitshanka. Naldatshak ji zuñkuéñ nuxa sekuakizhikshatshak, ni me kagaunegazhánazunaka. Ekí ne, axautshikue kizhgajañguéñ zhinik na aldunaxa kakuiyakshanazunaka. ² Akze, mieldeki

† **7:38** 7.36-38 Ekí jiaga naldaka: “Mieldeki abunzhi numa nexaldixa jañguazháne ne, kaigaki ekí jañguakue agatsaldazháka jañgui, eñki numa negakuká guane, ‘numa guakue sha nagatsá’ jañgualdiake, aldéñ sakí atshakue agatsé jañguamak atshaka. Amak numa guatshak sha atshiji atshazháldixa. Ekí ne, ezua zunake ni meja aksanek naldakí ‘nabunzhi numa guazháldiku’ izhgakuxaldiák, sakí atshaldixa jañguanamak janshibé atshaldixa. Akna, mieldeki abunzhi numa gualdiák janshibé atshaldixa. Ne, mieldejañki abunzhi numa gugazhá gualdiák akldé janshibé atshaldixa.”

axaldáñgabaga ji auxaga akué itshanaldiake, akualdakuamak aksúñga naldaldixa. ³ Ekí ne, mieldeki Jate za izhgajañguxa naldaldiák zúnake jiak, aldéñ zhinik ají ne tualdixa nzha.

⁴ Akna ji akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek axakuaxane gaminaka azhi gazháminaka shalda miñmeyaldikue. Ekí zuñkué: Akaldak akzeki ezuamé, Saldiñga netshi Jate izhogakna,✧ kágubakueja jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyateneki akzaldagáldekue nuxa ne. ⁵ Naldatshak ezuakueja zúnake alnobaxa, kagik jiaga akzekue matshuwi izhuka ajañguxa. Ekí ajañgui ai akzekueja kaksanexaldiamak jate ishkiyatene. ⁶ Naldatshak nasuñ zúnake ezuamé za akaldak akzé izhuka, eñki Saldiñga netshi Jate Nauwijatega zuñkizhuka zuñkué. Aldéñga na saldiñga jika na naldaldiauxa, nasuñ jiaga zúnakauwanane nakna, e za akldé akzamakga akzukui axazauwakualdiamak kizhuka. Ekibeñga na, Duwe Jesú za na ezuañgaba Saldiñga netshi Sáñkalda akaldak akzé izhuka. Jatejañga na ek ga za na saldiñga jika na naldaldiauxa gauwanane. Akze, Duweki zúnekuanéñ zhinik na abisajañ zúneshokshixa nakldá.✧

⁷ Naldatshak jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyatene anuñka nekuejañki akzaldagáldekue ne kaksúñga. Ekíga na, maiñ anuñka minekue Duwe ipanagá minogueñgaki, jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyatene za miyakilzabixa nane

✧ **8:4** 8.4 Dt 4.35,39; 6.4 ✧ **8:6** 8.6 Mal 2.10; jñ 1.3; Alm 11.36; Ep 4.6; Kls 1.15-17

nak, anuñka nekuejañki kaiga jiaga aik ax-akuaxane axatshak nuxa na, mokue akiyalz-abiyatuka kakldeka. Akna auxa shitiyagá al-dogák, kauwiji aldunaja “ekí gazhánaka sha ekí gakú” kakldegatshakna sha atshiji akuxá kakldeka. ⁸ Naldatshak Jatega ji gakajéñ azhi ji gañkáaldeñ zhinik nuxa zúnepanazhé. Akna ji gakajéñ zhinik nuxa akldé akldunamak kizhuka zúnatuazháldixa. Ni ji gañkáaldeñ nuxa akldunazhámak kizhuka zúnatuazháldixa.

⁹ Naldatshak saldiñga gakueki gaminakagaba miñkualdatshak jiaga, ji miñgaldixa muldetua jañgua, numañ tuakue miñgatsaldaldixa. Ekíki Duwe ipananekue ekí aksúñga nukakue ji miñgajéñ zhinik me nuxa kejudukshi guamiñnegak. ¹⁰ Akze, maiñga ezua ke jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyatene akzaldagálde nuxa mikuéñ zhinik na, ji ishkiyatene akiyalzabiyeñka janshibé zal nemildaka. Amak eñka ezuañañki gaté matuatshak, ai gasé jañguatshak jiaga, migastuwéñ zhinik na janshibé gaka jañgushamildaka. Amak gatshake aldéñ zúnake “sha atshá sha gukú” akldexaldixa. ¹¹ Akze, ma saldiñga gamildaka mikuéñ zhinik nuxa ezua Duwe ipanane ekí aksúñga nogatukatshi alduna maldusakualdixa. Akze, e shalda jiaga Duwe Jesúki shuanane. ¹² Guatshak mijanamé Duwe ipananega jiki “atshasé shakldá” akldeka ekí agatsaldi atshisha makuatshak, sha axatshijiñga makualdixa. Ekí matshishatshakna Duwe Jesú

✧ **8:9** 8.9-13 Alm 14.13-15; Ga 5.13

jiaga sha axatshijiñga makualdixa. ¹³ Akna, ji gakugéñ zhinik me nuxa najanamé Duwe ipanankue ijuldukshanakaga tualdikuake, “aiki gazháldiku” itshankuge. Akna, ni me ijuldukshazháldikuamak uwa jigabak axakuaxane ni mitsák gashtëñkuge nzha.✧

9

Duweja ají múldigaba guaxal gaxanekue

¹ Guatshak naski káguba me naxaldegazhé nak, nasgaba zhiksanek izhokuge. Akze, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú aldéñ naldiñga nakizhañkane, ají múldigaba guaxal nakaxane nakldakú. Akna amak aldéñ shalda miñmeyaldatshakna, namak jañgui ipanamine naldashá. ² Akze, ezuakueki Duweja ají múldigaba guaxal nakagazháne naxajanatshak jiaga, maiñ zúnake nakaxanamak ne miñkué naldashá. Akbiñgaki naski nauwijí Sáñkalda Duwe zúnekuane miñmeyaldatshakna, namak jañgui ipanaminéñ zhinik nakaxanamak ne miyawatuñshixa nak.

³ Guatshak sha nakuagatukakuek ekí kakbeji kakiyokuanaka: ⁴ Duweja ají múldigaba guaxal zúnakaxanekue shizhiyañkaldogéñ, ¿ji gakualdixa, tugakualdixa ipanakuamak ipanazhánazúnaka shi na? ⁵ Ekíga na, nauwijanameñga Duweja ají múldigaba guaxal gaxanekue, Duwetshi aldanikue, Péguldu* jiaga mani maniñgaba shizhiyal aldeyatshak, kauwisewá Duwe ipanankuega

✧ **8:13** 8.8-13 Alm 14.20-21 * **9:5** 9.5 Aiga na Sepa.

kagapa awaldeyamak, ¿nasuñ jiaga ekíga atshazhánazunaka shi minazunajañgú? ⁶ Azhi, ¿nas, Belnabé na za shi Duwe shalda guaxañkaldogéñ ji zuñgajueshká zuñkaldaldaldiamak axautshi jiba jiaga atshakue zuñgatsé minazunajañgú?

⁷ Ekí miñmejiñga na, ¿mielde suldáuki jiba atshatoxaldiéñ, ji agajuezhatuka aldéñga izhgajabiyakue agatseka shi tuminá? Ekibeñga, ¿tezhi jibatshixa gakue gakukapanatshak aldéñki izhgazhá guxá shi tuminá? Ekíga na, ¿béyakze numañ tuñkaja alditsha guxanaldixa izhgatugazhá guxá shi tuminá? ⁸ Ekí

miñmeyaldatshak, ¿kágubaja jañguamak nuxa miñmeñkuge shi mijañgú? ¿Jatetshi guiyabaja ekíga guagazhé shi na? ⁹ Akze, ai shaldaga na nauwibama Muesék guiyaba jian izhoxa zuñkabajanek ekí sezheklde: “Ezua bue jiba akbeyabinogéñ zaji guakuak gamá ijiuwasé.”* Ekí zuñmeyatshak, ¿Jateja bue shalda za jañguatoshi shi ekí zuñmeñká mijañgú?

¹⁰ Ne, ají múldigabaki zuñkazauñkagaba sezheklde nak, nasuñ shalda akldé giemiki jañguatoshi ekí zuñmeyashá. Akze, mieldeki zulda aldixaldiéñ kagi janaktuñka, azhi gakue guka zhualdixañga “gakue negatshake gakualdixa shakldá” jañgui, jiaktuwi jiba ajanashakue kagatseka. ¹¹ Ekibeñga na,

nasuñ mimijí aldunaxa zulda nishi jana Duwe zunekwane shalda kabiñmeyatshake, aldunaxa muldetua guildekbine. Akna, gakue gugakuká guamakbé, ¿jai kagik

* 9:9 9.9 Dt 25.4

ji zuñgajueshka meñki zuñgaunegakue miñgatsaldakí ne shi mijañgú?✠ ¹² Akze, ezuakueki shi miñkaldiyatogéñ, ji kagajuezhaldiake miñshishakuamak miñshishaka mijañguatshak, ake, ¿nasuñ míngaki kauwizhakaldak ekíga miñshishazhánazunaka shi na?

Ekí miñshishá guashi niuwi zuñkaldé ne, amak miñshishazhánkalde. Ekí ne, Duwe Jesú zunekuane namak mijañgualdiamake jija me miñgitamakui guakuak na, sakígaba jibañ katuatshak jiaga, egabá abetáñkalde. ¹³ Guatshak ¿ekí miñsuñ shi naldaka na? Juldiúkue juwí Jate axazakuagaldi jibatshixakuejañki Jatek ji agaxexaldixa awaldagatshak, ega axaxakue. Ekíga na, eñka Jatek béyakze akiyayogeñka axakuaxaldixa awaldagatshak, aldéñ múldigaba agaskaitshixakuejañki ega axaxa.✠ ¹⁴ Ekibeñga na, nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúja mieldeki aldéñ zunekuane shalda guakakueki ai nukatukakuejañki ji kagajuezhatsak kagaunegakue naldaldixa niuwi gene naldashá.✠

¹⁵ Naldatshak miñzushishá guashi niuwi naxaldé jiaga amak miñzushishazhúge. Kaiga jiaga minagaunexaldiamak nakldeshi kalta miñkuzgauwatogakí nzhokú. Naski akldé janshibé miñzushisha naldakí maldi nakuí shuixaldikue nakldeka. Jinake naldakí. Jigabá nuxaki ipana naldakí Duwe shalda miñmeñkugéñ zhinik na, zeñ nakldeshi sekuazhikshanaka nak. ¹⁶ Akze, nauwijí

✠ **9:11** 9.11 Alm 15.27 ✠ **9:13** 9.13 Dt 18.1-3 ✠ **9:14** 9.14 Mt 10.10; Lk 10.7

Sáñkalda Duweja naldi aldéñ zunekwane shalda guagakue niuwi nagenamak atshakue nagatsé. Azhi amak guagazhá gualdikuák, ¡wau wau wau sakí nagisaldaka ne! Akna, Duwe shalda guagakue niuwi nagaxenamak nuxa guagatokugakna sekuazhikshazhánaka.✧

¹⁷ Akze, nasgabaga nakldek Duwe zunekwane shalda guakldakuashíñki, nakzabiji mual nagaunegakue jañguanaka. Ne, nasgabaga nakldek Duwe zunekwane shalda guagazhúge, ne aldéñ ekí guagakue niuwi nagene nak, egabá guagakue nagatsahamak za guakuge. ¹⁸ Ekí nake, ¿nakzabiji jana neki ji shi zeñ nakzukualdixa na? Akze, Duwe zunekwane guaxaldatshak, aldukatukakuek ji nagajueshká kakshishá guashi niuwi naxaldé jiaga kakshishazhúge. Akna ekí egabá guakugéñ zhinik zeñ nakldegatshakna, nagasabixá jana nakzeka nzha.

¹⁹ Akze, naski káguba me naxaldegazhé nak, nasgaba zhiksanek izhokuge. Naldatshak, Duwe zunekwane shalda guaxaldatshak, mitsá káguba Duwe namak jañgui ipanshanakldegauxa ipanshaldikuamak nakldeshi na, kauwizhashi izhoxaldikue itshankuge. ²⁰ Ekí itshani na, nasaná juldiúkue na izhogatoxaldikuéñ, Duwe kepanshaldikuamak nakldeshi na, kauwizhéñ mitsabé nuxa izhukakue naldaldiake, auxabé izhokuge. Akze, ekuejañki Jateja nauwibama Muesék guiyaba zũnkabajananeja guagauxabe izhogakue kagatsé ajañguxa. Ne naski aija guagauxa izhogakue nagatsaldaksá guane

✧ **9:16** 9.16 Jer 20.9; Am 3.8

nakualdatshak jiaga, Duwe kepanshaldikuamak nakldeshi na, nas jiaga guiyabaja guagamak izhoxaldikue itshankuge. ²¹ Naldatshak, nasaná naldagáldeku eki Jateja guiyaba zũñkabajane kaxaldaldazhékue nakna, aija guagamak izhogazhékue. Akna, mitsák kauwizhéñ na izhogatoxaldikuéñ, Duwe kepanshaldikuamak nakldeshi na, kauwizhéñ mitsabé nuxa izhukakue naldaldiake, auxabé izhokuge. Ne Jateja jian izhoxa guiyaba majanamak izhoxaldaksá guxáki guagakí, ne Duwe Jesú Zũnekualkaja izhogakue naksanegamak izhoxaldatshakna, Jate jiaga najañguamakga izhokuge.

²² Ekibeñga na, Duwek alduna ishakue auxaga shitiyakíñga nogatukakue na izhogatoxaldikuéñ, Duwek akldé akldēnga alduna ishakue kakuiyakshaldikuamak nakldeshi na, kauwizhéñ mitsabé nuxa izhukakue naldaldiake, auxabé izhokuge. Akze, káguba sha, sha akldekakue na izhogatoxaldikuéñ, sakígaba anuñkakueki Duwe namak ajañgui kepanshaldikuamak nakldeshi na, kauwizhéñ mitsabé nuxa izhukakue naldaldiake, auxabé izhoxaldikue za itshananuge. ²³ Jinake ekí itshanakí. Káguba zhekuauxa Duwe Jesú zũnekuane shalda aldukatshak, akldé akldēnga namak ajañgui iyapanaldiamak. Ekíki nas jiaga Duwe ipananekue nañga, Jateja atemajañ zeñ zaldaba zũñgexaldixa zũñmeyanauxa ipanaldikuamak.

24-25 Ai mitsé negaxañki† jibañ akzé nakna ezuañki amak nexaldiamak, axaldáñ zhiksaneshi, jija eñka uldeyaka za atshatogakue agatseka. Matshuwi ekí kalzé aldexaldixa ajañguatshak jiaga, aldiweki anuñkamé neja za amak isugakualdixa. Mieldeki amak isugakualdiák, kágubakueja “janshibé ubiya ni makú” agabeji, zeñ axajanaldixa. Ekí akuaxaldiamak itshani na, matshuwi kama ilshiji, jiba atshijiñgaba guanaldixa jiaga, ubiyane agabenaldixa anuñkake kakjuizhanaldixa.‡ Ekí nake, nasuñ Duwe ipanañkaldekuañ míngaki akaldak giemi zuñgatsauxa, Jatek akldunamak izhoxa za alduna kauñkalde, ji eñka zunauldeyaldixa za atshakualdiamak kama ilshakue zuñgatsé. Amak eñka kisugakuatshakna, Jateja naldi “janshibé ni miyubí”§ zuñmeyaldinik ni mitsák zhikjuizhanshakí matshuwi janshizhe zuñkatshataná.

²⁶ Akna, “maniñga nzheñkú” nakldegagálde jana atshagábaki, “Jateja jékaldaxa janshizhe naxatshataná” nakualdi amak ipanaldikuamak nakldeshi na, nagatsauxa e za axazauwaldikue itshani izhokuge. Ekíki axesé nuxa kama ilshanuge zegazháldiamak. ²⁷ Ekíga

† **9:24-25** 9.24-25 Zhaldiañki “carrera” shalda guagatshak aiki anuñka naldatukakue mielde akldé mija naldajiñga ubiyaldixa ne tuakue shalda. ‡ **9:24-25** 9.24-25 Zhaldiañki “corona” guagatshak ubiyane awatualdiamak axajanashakue guashi. Guatshak kágubaja ekí mixatshatshak aiki saldinaldixa nuxa. § **9:24-25** 9.24-25 2Tm 2.5. “corona” Eñki Jateja ubiyáñkalde zunaawatualdiamak zuñkatshatshak saldinazhíta.

na, sakígaba sha atshindana nakzekaja nagubiyazháldiamak kama ilshiji, nasgabaga zhiksaneshi, numañ atuwí izhokuge. Ekíki kágubakue Jateja janshizhe kaxatshaldixa iyapanaldiamak shi kaxaldíyanaldikue jiaga, sakígabaki nas niñkauwañki amak ipanazhá nuxa gui guanakldegak.

10

Jigabá akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek agajúé nogakue

¹ Gajakue, nauwibama juldiúkue izhonane be miñgisekualdikue. Nauwibama Mueséja Ejiptuxa zhinik kakzuxaitshatshak, aldahauxañga Jateja mauwik numañ katuwi, miya ga nuxa neyakue katuñshaldiamak kaksaja kagakaxá. Amak aldeyatoshiñga na, Jatejañga níbuni kakizhgajuekui agabatexaldiamak kaxatshanane. ² Akze, aldahauxañga mauwi sukldi nauwibama Muesék axapa aldeyatoshi, níbunik jiaga axapañga agabategatshak, ekí awatuñshixa: Kauwizhéñ nauwibamak za axapa aldeyaldixa ajañgui ekí aldeyatone.* ³ Amak aldeyatoguéñ na, Jatejañga gakue kagene saldiñga aigaba axanane.✧ ⁴ Ni jiaga aldéñga kagene, aigaba atuxanane. Niki jagik zhinikga nañkashatshak jiaga, jagijañki ni kagegazháne, Duwe Jesújañga ai zhinik kagé. Aldéñki kagapa

* **10:2** 10.1-2 Ex 13.21-22; 14.19,22-29. Nik ajaukshi jana Muesék za axapa aldeyaldixa awatuñshane. ✧ **10:3** 10.3 Ex 16.4,35

neji na, ji kagajuezhatsak auxaga kagene.† ⁵ Ekí Jatejañki kauldeyatogatsak jiaga, naki auxaga nekueki aldéñ akldunamak izhogazháneñ zhinik na, egaba zækga ne zaldi azaxaitatogualdiñga jeñ ashuizhá guanane nakldá.✧

⁶ Akze, sakí kagisanauxa kagastuatshakna, ekueja sha atshá za agasjananamakga agasjanakualdiake, zũngisaldaka ne izhgastuakualdiamak ekí zeklde.✧ ⁷ Akna kauwizhéñ anuñka nekuejañki jigabá akiyalzabiyaldixa ishkiyaldashi, akldé agazukuanamak atshakue zũngatsaldazháldi. Ai shaldaga na ekí sezhekde: “Ekueki ezua akiyalzabiyaldixa ishkiyatene akldé agazukualdiamak pitak axazatushiñgaba, abuasaji sũxake axakuizá guasũñzamak axakuizane.”✧ ⁸ Akze, anuñka nauwibamakueki kauwisewá naldagálde na askuildeguéñ zhinik na, atiuwiñga 23.000 ashuanane nak, nasuñ ekíga atshakue naldazháldi.✧ ⁹ Ekíga, anuñka nekueki Saldiñga netshi Sáñkaldaki “sha katshatsak ¿mitsá abetaka sha?” akuajaldiamak axajanashatsakna, takbik kakashi anuñka kakuaxanane nak, nasuñ ekíga guajakue naldazháldi.✧ ¹⁰ Ekíga, anuñka nekueki Jateja sakí kaxatshixá kagutseshi kakldunazhé aldeguéñ zhinik na, aldéñ guaklde uldeñkaja kakuaxaldiamak kagakaxanane nak,

† **10:4** 10.4 Ex 17.6; Nm 20.11. Jatetshi múldigabaja jagi guagatsak, Duwe Jesú na izhguajiñga guaka. ✧ **10:5** 10.5 Nm 14.16,29-30 ✧ **10:6** 10.6 Nm 11.4,34 ✧ **10:7** 10.7 Ex 32.6 ✧ **10:8** 10.8 Nm 25.1-18 ✧ **10:9** 10.9 Nm 21.5-6

nasuñ ekíga negakue zuñgatsaldazháldi.✧

¹¹ Jinake nauwibamakue ekí kagisanane Jatetshi múldigabak sezheklde naldakí. Naki auxa zeshi guatogéñ kizhukakuañ nauwibamakue ekí kagisane kagastuatshakna, sha ajanashanamak atshakualdiák, “ekíga migisaldakue ne nakbatú” izhgastuakualdixa nak. ¹² Akna, ezuake “naski Jate najañguamak izhoshi na, nakjienaksá guane shakldá” mitshanatshak jiaga numañ atuwi, be nogakue. Azhi jiyájañki makjieñgua gui guakuak. ¹³ Guatshak ekí miñkualdakue: Mimijanameñga káguba zhekuauxaki iyajuldunaldiamak jiséja kaksaneshi, sha atshindana kakzekája jiaga kaksaneka. Naldatshak, Jateki alduna ishanazunaka. Aldéñki jigabá sha atshá zuñsanexaldiák jiaga, jiak abetal-dazuñsá zalda gui zuñgubiya guazháldiamake numañ zunatualga nuka. Akna, mitsák jigabá mimejuldukshaldiamak miñsanegatshak, Jatejañga aik mimagubishi, amak atshabináldiamak sakí izhakuigakue jiúñgulda mimatuñshaldixa nakldá.

¹⁴ Akna, shui gaja mimezhgajañgugekuañ, jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek sakígaba akldé agazukualdiamak axajanashatshak, maiñ zunake ekí axatshagábaki, aik izhakuishi mual za miyatshaldí. ¹⁵ Akze, maiñ muldetua miñgajienkakue minák, ji miñmeyatokuge maiñgaba namak miñmeñkugé tuminaka. ¹⁶ Guatshak Duwe Jesú nauwitsaldí shuane be izhgisekuakualdiamak zal kajuizhaldegatshak, ekí katshixa: Kalwéldia siyagaxaune Jatek

“zeñ nzhakldék” akbeji katuka. Aiki, Duwe zúnekualdaldiamak nauwitsaldí shuigatshak abi akzuldane be zhigisekui na zhualdusa aigaba katuka. Ekibeña pañ zhikwatiji ezuak ezuak kakatshak, aiki Duwe sha katshixa zũnkabetaldiamak shuane be zhigisekui na zhualdusa aigaba kakaxa.✧ ¹⁷ Akze, nasũ Duwe ipanañkaldekuañki matshuwi kaldaldatshak jiaga, pañ ezuamé ne kakatshake, ají abuá ezuamé kaldé guashi kakaxa nakldá.

¹⁸ Guatshak juldiú sanákue sakí ajanashixa agajañguakue. Ekueki Jate akldé akzamakga agazukualdiamak jika akiyayogeñka béyakze axakuaka. Ekí axakuaxane axatshak, ekíga Jate akldé akzamakga agazukuxa.✧ Ekibeña, axautshikueja jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek axakuaxane axatshak, akldé agazukualdiamak axaxa. ¹⁹ Ekí miñmeyaldatshak, jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyateneki akzé ne miñmeyakí. Azhi ji axakuaxaneki akzé ne guagakí. ²⁰ Ne ekí miñkualdakue: Ekueja jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek axakua-gatshake, jisétshi aldunakuek nuxa agaxeshi na, Saldiña netshi Jatek zúnake agaxegazhé. Ne maiñ zúnake jisétshi aldunakue akldé akzukui mual ni nauwa atshakue miñguanakí nzhakú.✧ ²¹ Namak, Duwe mimitsaldí abi akzuldi shuane be miñgisexaldiamak kalwéldia siyagaxauwane mitugatshak jiak, jigaba jisétshiga akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek agaxene jiaga tuxalga

✧ **10:16** 10.16 Mt 26.26-28; Mlk 14.22-24; Lk 22.19-20 ✧ **10:18**
10.18 Lv 7.6,15 ✧ **10:20** 10.20 Dt 32.17

nogazháminaka. Ekíga na, Duwe mimit-saldí shuane be miñgisexaldiamak miñgatshak jiaak, jigaba jisétshiga akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek agaxene jiaga galga nogazháminaka naldashá.✧ ²² ¿Azhi jigaba akldé miyakzukualdiamak miyabuzatshak, Saldiñga netshi Sáñkaldaki mauldí akzukuexañ shi ekí miyatshí? ¿Azhi aldéñ zhakldé kama miñkaldé itshani, agubiyaminaka shi mijañgú?✧

Jate za akldé akzamakga akzukuakue

²³ Ekí akuashiñga akuaka: “Ji atshindana zuñzexaldiake atshanazunakagaba nakldá.” Aiki namak naldaka naldatshak, saldiñga atshanazunakaki aldunak makuiyakshi, migaunegakuegaba naldazháka.✧ ²⁴ Akze, nasuñ axaldáñ janshibé izhogakualdiamak za niyakue zuñgatsaldakí. Ekí ne, axautshikue guana janshibé ashekualdaldiamak niyakue zuñgatsaldashá.

²⁵ Guatshak uwa nabeyasajeñka mineyatshak, janshibeñga uwa jabi, gaminakagaba. Ne jabiyagá minogeñga, aldunaxa señgaba miñzeshi mijabiyaldiamak “¿jalde uwaki jiñ axakuaxane shi na?” izukakue miñgatsaldakí. ²⁶ Jinake ekí miñmeyakí. “Saldiñga netshi Jatejañki saldiñga gauwanegaba nakna, kagi agatsauxa, saldiñga jika zhe nogauxaki ajígaba ne nakldá”✧ guashi sezheklde nak.

✧ **10:21** 10.21 2Kt 6.15-16 ✧ **10:22** 10.22 Ex 20.5; Dt 32.21

✧ **10:23** 10.23 1Kt 6.12 ✧ **10:26** 10.26 Sal 24.1; 50.12; 89.11

27 Ekibeñga na, Duwe ipanzháneja ajuxa abuzatiakue miñmeyaldiák, nendana miñzexaldiake janshibeñga neminaka. Eñka mineyatshak jigabá gaixañ miñkuldagatshak gaminakagaba. Ne gagá minogeñga, aldunaxa señgaba miñzeshi miñgaldiamak “¿jalde gakueki jiñ agaxene shi na?” izukakue miñgatsaldakí. 28 Ekí ne, exaga ezuajañki “jalde uwaki akiyalzabiyaldixa ishkiyatenek axakuaxane nakldá” miñmeyaldiák zunake gagába. Jinake ekí miñmeyakí. Ekí miñmene ne gaté mimatuatshakna aldunaxa shañgá akzeshi, “sha atsha sha gu” akldexshaminaka nak. [Akze, saldiñga kagi agatsahauxaki Jate nauwiji Sáñkaldatshi nak.] 29 Ekí miñmeyaldatshak, ji gaminaka mijañguéñ zhinik gazhámínaka miñmeyakí, ne ezuajañki ji gasé jañguéñ zhinik aldunaxa sha akldexshaminaka nakna gasé miñmeñkú. Naldatshak ezuajañki ekí jañguaka: “Naski saldiñga ganakagaba ne, ¿jinak shi ezuañki alduna sha akldexshi gui guanakldegak nuxa gazhánaka na?☆ 30 Naski zapanaldatshak Jatek ‘zeñ nzhakldék’ akbeji gakuge ne, ¿sakí zhinik shi Jatek ‘zeñ nzhakldék’ akbeji gakuge jiaga, sha atshikugé nalda naxakuagaka na?” jañguaminaka.

31 Akna ekí miñmeyaldikue. Jigabá miñgatshak, azhi ji mitugatshak, sakigaba miyatshatshak, egaba Saldiñga netshi Jate za akldé akzamakga miyakzukualdiamak za miyatshaldí. 32 Ne, jigabá miyatshéñ zhinik

☆ 10:29 10.28-29 1Kt 8.7-13

nuxa juldiú saná azhi axautshi sanákue‡
 jiaga, Duwe shalda aldukasúñ kakzukundana
 atshagába. Ni Duwe ipanane Jatetshi nekldekue
 ijuldukshindana jiaga atshabináldi. ³³ Ekí
 izhogakue miñmeyaldatshak, nas jiaga
 atshugauxa saldiñga nekue axazauwaldikuamak
 kakldunamak atshikuge nak, nagastú xaldeki
 ekíga izhogakue. Akze, naski axaldáñ janshibé
 izhoxaldikuamak za niyagábaki, axautshikue
 janshibé ashekualdaldiamak akldé niji izhokuge.
 Ekíki kauwizhéñ jiaga Duwe Jesú iyapanatshak
 kekuane ashekualdaldiamak.

11

¹ Akna, naski Duwe Jesú sakí izhone agastuwi na
 amaga izhoxaldikue itshankugamak, maiñ na-
 gastuwi, amakbé mizhoxaldixa za minshanaldí.✧

Duwe ipanane kúe sakí ishjuizhaldegakue

² Guatshak nas sakí miñmeji, shi
 miñkaldiyanugauxa miñjuizhanáaki amak
 mizhekue nakna, “janshibé ni atshabinók” ni
 miñmeñkú.✧

³ Kaiga zunake ekí miñkualdakue ni mi-
 majañgukú: Saldiñga netshi Jate za akaldak
 akzé izhogakna, aldéñga Asukuá Duwe Jesútshi
 Sáñkalda izhuka. Duweki saldiñga sigítshi
 Sáñkalda izhuka. Sigíkueki kauwisewátshi
 sáñkalda izhuka. ⁴ Ekí sáñkalda zuñnogakna,
 sigí juldiúkueki Jate axazguagatogéñ, azhi ají
 Aldunaja ají múldigaba naldiñga nukshanamak
 kágubakuek kakbeñshatogatshak, Duweki ají

‡ 10:32 10.32 galdiegu ✧ 11:1 11.1 1Kt 4.16; Plp 3.17 ✧ 11:2
 11.2 2Ts 2.15

sáñkalda axabetixá awatuñshi na, sambuldezha zhikpe atshixa. Zhikpegakí naldaldiák, ají sáñkalda aguáñ izhbashaldixa. ⁵ Munzhiki Jate axazguagatógeñ, azhi ají Aldunaja ají múldigaba naldiñga nukshanamak kágubakuek kakbeñshatogatshak, asewáki ají sáñkalda axabetixá awatuñshi na, paniuwizhu zhikte atshixa. Ekí atshakí naldaldiák, ají sáñkalda aguáñ izhbashi na, tubá sai izhbeñguane janañga jiwak zaldabaga naldaldixa. ⁶ Akna, mielde munzhiki asewá axabetixa awatuñshi paniuwizhu zhikte atshasúñ akzexaldiák, ake, sai nuk izhbeñguakue. Ne ekí atshakue jiwak akzé jañgualdiák, ake, paniuwizhu zhikte atshakue agatsaldaldixa.

⁷ Guatshak sigíki sambuldezha akteñga Jate axazguagakue agatsaldakí. Akze, sigíki Jate sakí ne tuñshi na, e za akaldak akzé tuñshixa. Guatshak munzhijañki asewá akzé tuñshixa.✧

⁸ Akze, Jateja kasak sigí gauñguenik, etshi magiga munzhiki gauwane. Sigíga munzhitshi magik zhinik gauwazháne. ⁹ Ekíga na, Jateja sigí gauñguenik munzhi agajueshká tuatshakna, agapakualdaxañ agakauwane. Munzhik agapakualdaxañ sigí gauwazháne.✧

¹⁰ Ekí nakna munzhikue kauwisewája kaksanegaka ne ajañguxá awatuñshakue kagatsahamak ajanashakue. Jinake naldakí. Jateja guaklde uldeñkakueja katuaté nogák.

¹¹ Guatshak jiaga, nauwijí Sáñkalda zunajañguamake, ni munzhi aldéñgaba

izhogazháka, ni sigí aldéñgaba izhogazháka nak zhualdúxañgaba izhgajuezhi kizhuka. ¹² Jinake naldakí. Kasake Jateja sigík zhinik munzhi gauwanamakga kaiga zúnake saldiñga sigíkue munzhik zhinik za kukaxa. Naldatshak namak giemiki Saldiñga netshi Jate zúnake saldiñga zúnakauxágaba nakldá.

¹³ Guatshak munzhija asewá axabetixa tuñshagába, paniuwizhu akldogakí Jate axazguagatoxaldiéñ, ¿atshakuamak atshixá ne shi mitualdixa na? ¹⁴ Akze, kágubake naldakue zúñgatsahamak izhogakue zúñgatsé nakna, mielde sigíki munzhi janamé ishkazgualdiák,* eñki agatsaldasúñzamak agatsé shaldaki jiwak akzegakue agatsaldaldixa ne tunazúnaka. ¹⁵ Ekí ne munzhi zúnake, munzhi agatsaldakuamak agatsé izhoxaldiák, eñki janshibé agatsé izhuka ne awatuñshixa. Akze, munzhiki sáñkaldatuba jana akzeshi guakuak na Jateja sai izhuka izhoxaldixa jañguane. ¹⁶ Akze, mieldeki ekí juizhaldegakuamak juizhaldexa shizhiyañkalduka ne ipanasúñ akzekakuejañki ekí kakualdakue. Nasúñki ekí shi kizhiyamak zañga katshixa. Amakbeñga na, san san kuíbuldu Duwe ipanane ishjuizhaldekakue jiaga ekí zañga ajanashiji ajuizhaldeka naldashá.

Duwe shuane be zhigisekui gakuamak axakí

¹⁷ Guatshak mokie sakí juizhaldegakue miñmeyaldikue. Akze, maiñ Duwe

* **11:14** 11.14 Atshak baxe sigí juldiúkue sai wézhilduka izhbuñguatshak munzhi janañga ishkazguí ajañguxa. Akna jiwak zaldaba ne guaka.

ipanaminekue mishjuizhaldegatshak aldunaxa akuiyakshagábaki, aguáñ izhbashi mual miyatshixa nak “janshibé ni miyatshí” miñmeyazhaldikue. ¹⁸ Kasak misha, mishjuizhaldegatshak askuí aldunagaba miñneshi juizhaldexabíne nagabemine ne, nauwa namakga nega mimajañguá ni gukú. ¹⁹ Ne amak zegatukaki zegakuamakga zegatuka. Ai zhinik na, mieldeki Jateja mimajañguamak mizhuka, azhi mieldeki ekí izhogakí minuka mimawatualdixa.

²⁰ Akze, Duwe aldéñ nauwitsaldí shuane shalda be zhigisekui zakualdixa zñmenamak mishjuizhaldegatshak jiaga, amak be izhgisekui mual ishjuizhaldegakí naldashibiná. ²¹ Jinake ekí miñmeyakí. Axautshikue jikaktuagábaki, gakue miyuldaká maiñgabaga za miñgaxa nak. Ai zhinik na, ezukueki maldija guiñga abá guxakue, ezukue zñake zutuxa zalda ajanashixa. ²² ¿Azhi zamiñnegaldi, tuxamiñnegaldi juwí miñsúñze nak shi ekí miyatshí? Ekí zal mishjuizhaldegatshak, ¿Duwe ipanane Jatetshi nekldekue aguáñ izhbashijiñga, auxaga jika axaldaldagáldekueki jiwak miyakzukuxá miñnegakí shi na? Nak, ¿sakí shi “janshibé ni mijuizhaldék” miñmeyaldikue minajañgu? Ekí miñmeyazhaldikue naldashá.

*Duwe Jesú shuane be zhigisekui gakue
(Mt 26.26-29; Mlk 14.22-25; Lk 22.14-20)*

²³ Akze, nauwijí Sáñkaldaja shi naxaldiyanamak shi miñkaldiyanuge. Duwe Jesú akuaxaldiamak axexaldixa siañ zegatshake,

aldéñ shaxaldixakue juizhi zatoguéñ pañ zhiksui. ²⁴ Guñgueniki ai shalda Ajatek “zeñ nzhakldék” akbeñgueniki zhikwati, aldéñ shaxaldixakuek kageshi ekí kakkbeyá: “Jejié pañki nají abuá tsaldiñga ne miñgaldí. Amak miñgatshak, mimitsaldí shuixaldikue be zhigisekui za miñgaldí.” ²⁵ Ekibeñga auxa asañgueni Duweja jaldu, kalwéldia siyagaxaune† akué zhiksuishi ekí kakkbeyá: “Jejié kalwéldiaki nají abi tsaldiñga mitugauxa mitugatshak, minkualdaldikuamak abi nakzuldi shuixaldikue be izhgisekui mituxaldí. Amak shuixaldatshak, Najateja minkualdaldiamak e na ishkualdi izhoxa abisa jiúñgulda miñgexaldixa nzha”☆ na Duweja kakkbeyá. ²⁶ Akze, mitsá ai pañ miñgajauxa miñgatshak, ai kalwéldia mitugauxa mitugatshak, “nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúki nauwitsaldí shuane nakldá” guashi ne tuñshi miñgaldixa. Ekí atshijiñga, aldéñ mokue kagik naxaldiéñ yo miyatshaldixa nzha.

²⁷ Ekí nakna mieldejañki nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú aldéñ abi akzuldi nauwitsaldí shuane be zhigisekuakuamak zhigisekuagába pañ gaji, kalwéldia tushi agatsaldazhámak atshaldiák zunake, Duwekga sha axatshaldixa. ²⁸ Akna amak pañ gagáñga, kalwéldia tugagáñga, ji guashi miyatshaldixa agajañgua, ezuak ezuak muldetua aldunaldi zhikzuziyakue miñgatsaldaldixa. ²⁹ Jinake naldakí. Mieldeki Duwe atsaldí shuane be izhgisekuagábaki, egaba ga, tuxa gueñ zhinik na, aldéñga guiyaba tuakue

† **11:25** 11.25 “vino” ☆ **11:25** 11.25 Ex 24.6-8; Jer 31.31-34

agatsé axeldashi atshaldixa nak. ³⁰ Ekí agatsaldi nuxa axanéñ zhinik na, matshuwi minekue kama miñkualdaksá, mulbatá miñzeshi, guatshak ezuakueki ashúa guane.

³¹ Naldatshak, amak gagánga ji guashi gakualdixa agajañgui na, ezuak ezuak muldetua aldunaldi zhikzuziya guanazũnegake, Jateja ekígaki guiyaba zũnatuñshazháka. ³² Naldatshak, Saldiña netshi Sáñkaldajañki sha atsháñkalde shalda guiyaba zũnatuñshatshak, egaba jian izhoxa shi zũñkaldiyaldiamak ekí zũñkizhaka. Ekíki Duwe ipanazhánekue guiyaba tuakue kagatsé axakezhagamaga axazũndagazháldiamak.✧

³³ Ekí nakna, shui gajakue, Duwe nauwitsaldí shuane be zhigisekui mizaldixa mishjuizhaldegatshak, ataba atabañ zhinik jizhiktuwi miñgualdí. ³⁴ Akna, mieldeki maldija guatoxaldiake, axaña ajuxaga zakue agatsé. Ekíki Jateja akldunazhámak mishjuizhaldeká shalda guiyaba mimatuñshakue ni zekldék. Guatshak akldé guiyaba miñmeyakue naxaldaña ne, eñki mimatuál neyaldatshak miñmeyaldikue nzha.

12

Jatetshi Aldunaga sha sha jiba zũnatshishixa

¹ Gajakue, Jatetshi Aldunajaña sakí bual gaunegakualdiamak zũnatshishixa miñkualdakuega mimajañgui miñmeyaldikue.

² Guatshak Duwe ipanagá minogueñgaki,

✧ **11:32** 11.31-32 Dt 8.5; Eb 12.5-11

jigaba akiyalzabiyaldixa ishkiyateneke, beyakzaldagáldekue, ni zukuagazhákakue jiséja akzé mimajañgushi na mimejuldukshanane. ³ Akna ekí miñkualdakue. Ni me Jatetshi Aldunaja aksanegotogeña, “Jesúki agisa guakuéñ” guagazháka, ne Jatetshi Aldunaja za aksanegotogéñ zhinik na, “Duwe Jesúki Saldiña netshi Sáñkalda nzha” guagaka nakldá.

⁴ Akze, Jatetshi Aldunajañki gaunegakualdiamak sha sha zúnatshishatshak jiaga, Jatetshi Alduna ezuamé nega ekí zúnatshishixa nakldá.

⁵ Ekibeña na, nauwiji Sáñkalda Duwe Jesúk matshuwi sha sha axazauwanazúnaka naldatshak, nauwiji Sáñkaldaki ezuamé nega kaxazauñkaki zũñkizhuka nakldá.✧ ⁶ Ekíga na, Jateja sha sha jiba atshakualdiamak zũñgegatshak jiaga, aldéñki ezuamé nega saldiña kaldekuañ ekí sha sha atshakualdiamak kama zũñgeka nakldá.

⁷ Akze, Jatetshi Aldunajaña saldiña Duwe ipañañkaldekuañ ezua ezua sha sha zúnatshishéñ zhinik na, aldéña zũñsaneka ne awatuaka. Ekí zúnatshishi, Duwe ipañañkaldekuañ izhgaunegakualdiamak zúnatshishixa.✧ ⁸ Akna, Jatetshi Aldunajaña ezuakueki múldigaba ishkué ga agatsaldi muegisekualdinik amak guakshixa. Ne ezuakue zuna ai Aldunajaña na jigabá shalda muegisekui amak guakshixa. ⁹ Ai Aldunajaña na, ezuakueki “Jateki saldiña, saldiña atshakagaba shakldá” muldetua

✧ 12:5 12.5 Ep 4.11 ✧ 12:7 12.7 1Pe 4.10-11

auxaga alduna ishaldiamak atshishixa. Ai Aldunajaña na, ezuakueki mulbatá akzekakue kalzaxaitshishixa. ¹⁰ Ai Aldunajaña na, ezuakueki janshizhe ajanashaté atú guazhámak katshishixa. Ai Aldunajaña na, ezuakueki Jatetshi múldigaba naldiña kaldukshanamak kágubakuek kakbeñshixa. Ai Aldunajaña na, ezuakueki Jatetshi Aldunaja, azhi jisétshi aldunakueja nuxa káguba zukuakshatuka azhi atshishatuka kakwashekuxa. Ai Aldunajaña na, ezua kaugiañ zukuagazhék jiaga ezuakueki kazukuakshixa.* Ne, ezuakueki amak ai kaugiañ nukatshak, sakí guashi guaklde ai Aldunajaña kakuakshixa. ¹¹ Akze, Jatetshi Aldunaki ezuamé nega ekí saldiña nalda zúnatshishixa. Aldéña na ezuak ezuak zúnajañguamakga sha sha zúnatshishixa nakldá.✧

Duwe ipanañkaldekuañki askuí abuá kaldé

¹² Guatshak nauwiji abuáke matshuwi zũnkazauñkakue káuxalda, kasa, uba zũnkaldaldatshak jiaga, askuí abuátshiga nuxa ekí zũnkaldé. Ekibeña na, saldiña Duwe Jesú ipanañkaldéñ zhinik na askuí abuá me, Duwetshi kaldé nzha.✧ ¹³ Akze, saldiña Duwe ipanañkaldekuañki Jateja ají Alduna ezuamé nega zũñgegatshak, eñkáñ zúnajaukshanéñ zhinik na askuí abuá me, Duwetshigaba kaldé. Akna, nasũñ juldiúkue azhi axautshi

* **12:10** 12.10 Ajsh 2.4-11; 1Kt 14.4. Jinak ekí kazukuakshakí. Jate muldetua axazakuaxaldiamak azhi axaldáña aldunaldi akuiyakhaldiamak. ✧ **12:11** 12.4-11 Alm 12.6-8 ✧ **12:12** 12.12 Alm 12.4-5; Ep 4.14-16

sanákue, nashi axautshi jiba axatshixakue azhi sáñkaldakue ekí sha sha kaldaldatshak jiaga, saldiñga kaldekuañ Jateja ají Alduna ezuame nega nasuñldi auxaga zuñkaldaldaldiamak zuñgene zuñsaneka nakldá.

14 Ekibeñga na, nauwijí abuák zalda ezua me zuñkazauñka zuñkaldaldazhé, zuñkazauñkakue matshuwi zuñkaldé naldashá. 15 Ai zhinik na, kasa ekí nekldake, “naski káuxalda naldazhúge naugakna, abuátshi naldazhúge nakldá” nekldák jiaga, abuátshiga naldaldixa naldashá. 16 Azhi kuxaja “naski uba naldazhúge naugakna, abuátshi naldazhúge nakldá” nekldák jiaga, abuátshiga naldaldixa naldashá. 17 Azhi nauwijí abuá uba za nanazunakuashíñki, ¿sakí shi zukanazunaka na? Azhi nauwijí abuá kuxa za nanazunakuashíñki, ¿sakí shi jika zhikzukanazunaka na? 18 Ne Nauwijatejañga aldéñ abuák sha sha zuñkazauwaldixa agukuagakldegéñ janaktunamak abuák zuñgakauwane. 19 Kasa, azhi káuxalda za nanazunakuashíñga, ¿sakí shi abuá naldaka na? 20 Ne, matshuwi sha sha zuñkazauñka zuñkaldaldatshak jiaga, abuáki ezuameñga kaldé naldashiñkaldá.

21 Ai zhinik na, uba ekí negakldegake, káuxalda: “Mañki nagajuezhakí nibaldá” axaldegazháka. Azhi sáñkaldaja kasakue:

“Maiñki nagajuezhakí ni miná” axaldegazháka.†
²² Naldatshak abuák zalda zũnkazauñkakue, mieldekueki jue zauñka kajañguatshak niñkauwañki, aiga na abuák akldé agajueshkakue. ²³ Ekíga na, abuák zalda mielde jue kajañguxa zũnkaldekueki akldé numañ katuñka. Zũnkatuazháka kajañguxa zũnkaldekueki zhakuá ijualdiyáñkalde za kaldokshixa naldashá. ²⁴ Ne, abuák zalda zũnkazauñkakuega anuñkakue zũngatuakueki jue numañ tuakue zũngatsé. Akze, abuák zalda zũnkazauñkakue, mielde jue kajañguxa niñkauwañki, Nauwijateja akzé jañgui zhinik, akldé numañ tuakualdixa janazuñgaktunamak abuák zũngene. ²⁵ Ekíki abuák zaldagaba ishkañuezhá naldakí, zhualduxa numañ atuwi, izhgaxaunexaldiamak. ²⁶ Akna nauwijí abuák zalda ezua agatsaldak me akzegapanatshak, saldiñga akzekagaba neka. Ekíga na, nauwijí abuák zalda ezua agatsaldak me akldé agazukuatshak, saldiñga abuák zũnkazauñkakue zhualduxa zeñ akzekagaba nexaldixa naldashá.

²⁷ Ekí abuá shalda miñmeyatokugeki ekí miñmeji: Saldiñga Duwe Jesú ipañañkaldekuañki ezuak, ezuak etshigaba nek

† **12:21** 12.14-21 Alm 12.4-5. Duwe ipañañkaldekuañ Duwetshi abuá kaldakna, nauwijí abuá na izhuashiji ekí zũñmeji naldaka: Duwe ipananegaba ezuañki Jatetshi Aldunaja sakí atshishaka tuatshak, “naski e jana natshishakí nak, Duwetshi naldazhúge nakldá” negatshak jiaga, Duwetshiga naldaldixa. Azhi ezuañki Jatetshi Aldunaja sakígaba ají jiba atshishatuka ne, “nagajuezhakí nibaldá” axaldegasũñze.

guáñkalde nakna, askuí ají abuá me nekalde nzha. ²⁸ Akna Duwe ipanañkaldekuañki izhgaunegakualdiamak, Jateja sha sha jiba zuñgeka. Kasak misha, Asukuá Duwetshi múldigaba guaxal gaxaldiamak ezuakueki izhgakukakue. Mozhua zeñki, ezuakueki ají Aldunakga ají múldigaba naldiña kaldukshanamak kágubakuek kakbeñshaldiamak izhgakukakue. Maigua zeñki, ezuakueki ají múldigaba shizhaldiyaldiamak izhgakukakue.✧ Ekí izhgakuxaldinik, ezuakueki janshizhe ajanashaté atú guazhámak atshaldiamak izhgakukakue. Ezuakueki mulbatá akzekakue iskaitshaldiamak izhgakukakue. Ezuakueki axautshikue muldetua kagaunexaldiamak izhgakukakue. Ezuakueki Duwe ipananekue kaksanexaldiamak izhgakukakue. Ezuakueki ezua kaugiañ zukuagazhék jiaga kazukuakshaldiamak izhgakukakue nakldá.

²⁹ Ekí sha sha zunezhgakugatshak, ¿saldiña nekue Jateja Asukuá Duwetshi múldigaba guaxal gaxanegaba sha? ¿Azhi saldiña nekue ají Aldunajaña Jatetshi múldigaba naldiña kaldukshanamak kágubakuek kakbeñshixagaba sha? ¿Azhi saldiña nekue ají múldigaba shizhixakuegaba sha? ¿Azhi saldiña nekue janshizhe ajanashaté atú guazhámak atshixagaba sha? ³⁰ ¿Azhi saldiña nekue mulbatá akzekakue iskaitshixakuegaba sha? ¿Azhi saldiña nekue ezua kaugiañ zukuagazhék jiaga zukuakshixakuegaba

✧ **12:28** 12.28 Ep 4.11-12

sha? ¿Azhi saldiñga ai kaugiañ nukatshak, sakí guashi guaklde guakshixakuegaba sha?
³¹ Naldatshak sakí Duwe Jesú ipananekue akldé miyagaunexaldixaki miñnuniñgaba, Jatetshi Aldunaga amak mimatshishaldiamak za miyakshishaldí.

Zujañguakue

Guatshak kaiga zúnake Jatetshi Aldunajañga kágubakue miyagaunexaldiamak sakígaba mimatshishatshak akldé janshibé jiba akbeyakue jiúñgulde miñmeyaldikue nzha.

13

¹ Akze, káguba zhekuauxa netshi kaugiañ kazukuaxaldiák, azhi Jateja guaklde uldeñkakuetshi kaugiañ jiaga kazukuaxaldiák, zujañguañkáalde nuxa naldakualdiake, axesé nuxa zukuakldazúnaka. Egaba jika ishkaldegatshak negamak nuxa axesé negakualdixa. ² Azhi Jatetshi Aldunajañga na gaunegakualdiamak Jatetshi múldigaba naldiñga zúnaldukshatshak nukañkaldamak kágubakuek zúnakbeñshaldiák jiaga, zujañguañkáalde naldakualdiake, zúñzaldagáldega nuxa naldakualdixa. Azhi Jateja jigabá janaktuatuka mu zúñgisekui zúñgajieñgua, azhi saldiñga mikualdakue auxaga zúñkualdatshak jiaga, zujañguañkáalde naldakualdiake, zúñzaldagáldega nuxa naldakualdixa. Azhi Jate muldetua alduna kishéñ zhinik ek “gexá agajuezha guwá” akshishañkaldamak zúñkatshatshak

jiaga,[☆] zɔjaɳguaɳkáalde naldakualdiake, zɔɳzaldagáldega nuxa naldakualdixa. ³ Azhi jika agajueshkakuek ji zɔɳkaldauxa nuk akauwakualdiák jiaga, zɔjaɳguaɳkáalde naldakualdiake, axesé nuxa ishkáu zegaka. Azhi Duwe ipanaɳkaldéñ zhinik abuá ayoxaldixa zɔnakuaxaldiake, egaba “wa” nuxa kajaɳgualdiák jiaga, zɔjaɳguaɳkáalde naldakualdiake, axesé nuxa shuigakualdiamak aké zegaka nakldá.

⁴ Akze, kazɔjaɳguamak naldaldiake, sakí zɔɳkajanashatshak jiaga kabetixa naldakue, kágubakue juañ zaldaba kaxatshixa naldakue. Ekíga na, kazɔjaɳguamak naldaldiake, axautshikue sakígaba janshizhe agatsegatshak aldunaxá zɔɳzegagáldekue naldakue, “nas za nakzé nakldá” kaldeka naldasúñze, ni sekuazhikshaɳkáalde naldakue. ⁵ Ekíga na, kazɔjaɳguamak naldaldiake, kágubakue axabetazháldiɳga na axaldaldakuamak axaldaldaɳkáalde naldasúñze, axaldáñ za janshibé izhoxa niyaɳkáalde naldakue. Ekíga na, kazɔjaɳguamak naldaldiake, jigabák zhinik nuxa axaɳga zɔnzauldagálde naldakue, sha zɔnakuane zhikjuizhanáaki izhoxaɳkáalde naldakue. ⁶ Ekíga na, kazɔjaɳguamak naldaldiake, ezuakue sha ajanashane shalda zeñ zɔɳnegagábaki, namaklde ajanashatshak shalda zɔnake zeñ zɔɳneka naldakue. ⁷ Ekíga na, kazɔjaɳguamak naldaldiake, ezuakue sakígaba ajanashaldiák jiaga, egaba kaxabetixa naldakue. Ekíga na, kazɔjaɳguamak

☆ 13:2 13.2 Mt 17.20; 21.21; Mlk 11.23

naldaldiake, ubańga “sha atshanamak nakldá” jańguagábaki, “janshibé atshaldixaga shakldá” kajańguxa naldakue. Akze, kazűjańguamak naldaldiake, sakígaba zuńgatsegatshak jiaga, abá naldakí kabetixa naldakue.

⁸ Akze, zűjańgua zűnake ni mitsake naldaksá guazhíta. Ne, kaigabeńki Jatetshi Aldunajańga gaunegakualdiamak Jatetshi múldigaba naldińga ezuake nukshanamak kágubakuek kakbeńshixa nanaldixa, aldiweki ekí kakbeńsha naldaksá gualdixa. Ekibeńga na, ai Aldunajańga kágubakue ezua kaugiań zukuagazhék zukuakshixa nanaldixa, aldiweki ekí zukuaksha naldaksá gualdixa. Ekíga na, ai Aldunajańga ezuake jigabá shalda muegisekui akwashekuxa nanaldixa, aldiweki ekí akwashekua naldaksá gualdixa. ⁹ Jinake ekí saldinaldixa naldakí. Kaigabeńki Jatetshi Aldunajańga auxaga mu zuńgisekuakíńga nakna, nauwa me zűńkualdi kizhuka. Ekibeńga na, kaigabeńki ai Aldunajańga Jatetshi múldigaba naldińga zűnaldukshanamak kágubakuek zűnakbeńshatshak jiaga, auxagaki zűnaldukshazhé, nauwa me nuxa zűnaldukshixa. ¹⁰ Ne auxa zegatshigak zűnake, Jateja auxaga mu zuńgisekui, zűńwashekuatshakna, kaiga ají Aldunaja nauwa, nauwamé mu zuńgisekui, zűńwashekuxa juezhaksá gualdixa nakldá.

¹¹ Ekibeńga na, sukua nalgukueńgaki, sukua ga nuxa zukuakuge nanuge, sukua ga nuxa jańguge nanuge, sukua ga nuxa saldińga jańgui tuńkuge nanuge. Ne atema nexaldatshak

zúnake sukua atshamak atshaki nuk mashá guanuge. ¹² Ekibeñga, kaigabeñki speju atuasánate nukak katuatshak, muldetua atuasññ atuakuamakbé nuxa kazutuñka nanaldixa, auxa zegatshak zúnake muldetua auxaga tuwa zũngajienaldixa. Kagik kizhogeñgaki Jate aldéñ shalda nauwamé nuxa zũñwashekuxa nanaldixa, auxa zegatshak zúnake aldéñ naldi katuatshak, auxaga zũñwashekuatshakna aldéñ zũngatsauxa kakuamakbeñga jiak, nasũñ zhinik aldéñ agatsauxa zũñkualdaldixa nakldá.✧

¹³ Ne auxa zegagá nogeñgaki, Jateja maigua agatsalda ne na muldetua atshál za nogakue zúnajañguxa. Aldéñ za zũngatsauxa alduna ishiji izhoxalga nogakue. Aldéñ za sakí janshizhe zũñkatshaldixa zũñmenane, “aiki zũñkatshaldixaga shakldá” za jañgui, jiaktualga nogakue. Zũjañgualga nogakue. Ai maigua agatsalda nekuega na, ezua agatsalda akldé akzeki zũjañgua nakldá.✧

14

Mishjuizhaldegatshak Jatetshi Aldunaja sakí mimatshishakue

¹ Akze, zũjañgual za minoxaldiamak miñgatsauxa kama ilshiji miñgualdí. Ekíga na, Jatetshi Aldunaja Duwe ipananekuek miyagaunexaldiamak sha sha mimatshishaka miñgatsauxa miñnuni, miyakshishaldí. Aikuega na, ají múldigaba naldiñga mimaldukshanamak kágubakuek

mimakbeñshaldiamak akldé giemiki miyakshishaldí. ² Jinake ekí miñmeyakí. Jatetshi Aldunajaña na ezuake ezua kaugiañ zukuagazhék zukuakshatshak, kágubakue axazguagagábaki, Jate axazguakshixa. Akze, ai Aldunajaña ezuake aksaneshi zukuakshatshakna, jigaba muetsegazháne guakshatshak kágubaja nukazháka. ³ Ekí ne, mitsake ai Aldunajaña ezuake Jatetshi múldigaba naldiña nukshanamak kágubakuek kakbeñshatshak zúnake, aldukaka nak aldunaldi akldé kama kakukshi, akldé akldéña Jate alduna iyasha kakuiyakshi, jibañ tuatukakue agakuañneshiña kakbeñshixa. ⁴ Akze, mieldeki Jatetshi Aldunajaña ezua kaugiañ zukuagazhék zukuakshatshak, axaldáña aldunaldi akuiyakshaldiamak zukuakshixa. Ne mieldeki ai Aldunajaña Jatetshi múldigaba naldiña nukshanamak kágubakuek kakbeñshaldiák zúnake, saldiña Duwe ipanane ajuizhaldekakuek aldunaldi kakuiyakshaldiamak kakbeñshixa nzha.

⁵ Akze, Jatetshi Aldunajaña ezua kaugiañ zukuaxabínek saldiña mimazukuakshakue mimajañguge. Ne, ai Aldunajaña Jatetshi múldigaba naldiña mimaldukshanamak kágubakuek akldé giemiki mimakbeñshakue ni mimajañgukú. Ekíki ezuakue na mishjuizhaldegatshak, kauwiji kaugiañ ai Aldunajaña Jatetshi múldigaba naldiña mimakbeñshatshakna, aldunaxa muldetua kakuiyakshaminaka nakna, aiki ezua kaugiañ zukuaxabínek mimazukuakshane guashiñki

akldé zauñka. Naldatshak, ezuake ai kaugiañ aldukazhék nukatshak ai Aldunajañga sakí guashi guaklde kágubakuek kakkbeyaldiamak akwashekualdiák zúnake, zhualduxa aldunaxa kakuiyakshixa nzha.

⁶ Gajakue, nas miñkabizhal neyaldatshak, ezua kaugiañ zukuagazhúgek Jatetshi Alduna nazukuakshaldiake, ¿sakí shi miñgaunekldaka na? Akze, mimijí kaugiañ Jateja ají Aldunakga aldéñ shalda mu nagisekui nakwashekuanamak miñmeyaldatshak, azhi ai Aldunajañga Jatetshi múldigaba naldiñga naldukshanamak miñmeyaldatshak, mimakuiyakshanaka. Azhi Jate shalda shi miñkaldiyaldatshak, mimakuiyakshanaka naldashá. ⁷ Akze, jika azajuikak, kuizi azhi tuldumpa ajuigakuamak juigakí naldaldiák, ¿sakí shi ji meji ajuigatuka aldukaka na? ⁸ Ekíga na, ezua tata ajuizhaldexaldiamake sakí nuxa agasjuigakue akuakldaldixa amak agasjuigazhá akualdiák, ¿sakí shi “juizhaldegakuká guxá nakbaldúk” aldukaldixa na?*

⁹ Ekibeñga na, maiñ múldigaba aldukakak káguba axazguagakí minaldaldiák, ¿sakí shi ji akbeyabinuka aldukaldixa na? Aiki axesúñze nuxa mizukuaxaldixa. ¹⁰ Akze, jai kagiki matshuwi zukuaxa nañga naldatshak, ezua ezua azakuagatshak ai akuekuejañki aldukakagaba. ¹¹ Ne ezua naxazguagatshak nukakí naldaldikuake, eñki nasaná naldagálde, ni nas asaná

* **14:8** 14.8 Atshak baxañ suldáukue axaukshakuká guxá janazhigatualdiamak tatak kaldaxaulka.

naldazhúge nak aldukañkáalde naldakualdixa.
¹² Akna maiñki Jatetshi Aldunaja sha sha gauneshi mimatshishakue miñnuniñgaba mizhekualdatshakna, akldé giemiki Duwe ipanaminekuañ mishjuizhaldegatshak, aldunaxa akuiyakshi mimatshisha akldé miñnuni miyakshishaldí.

¹³ Akna juizhaldexabinoxaldieñ, Jatetshi Aldunajañga ezua kaugiañ zukuaxabínek mimazukuakshixak, jiak aldéñga sakí guashi mimakuakshatuka miñwashekuakue miyakshishaldí. Ekíki kágubakuek kauwiji kaugiañ naldi miyakbeyaldiamak. ¹⁴ Akze, nas ezua kaugiañ zukuagazhúgek Jate axazguaxaldatshak, nají aldunake muldetua axazguashi gualdatshak, jañguakueñka zunake axazguagakí. ¹⁵ Guake, ¿sakí shi atshaldikue na? Jatetshi Aldunajañga ai kaugiañ zukuagazhúgek nazukuakshatshak, nají aldunaldiñki eñkañga Jate axazguaxaldikue. Naldatshak, jañgugeñka jiaga nají múldigabak naldi axazguaxaldikue. Ekibeñga na, nají aldunaldiñki axazubeyaldikue. Naldatshak, jañgugeñka jiaga axazubeyaldikue. ¹⁶ Azhi ai Aldunajañga ezua kaugiañ zukuaxabáldek za Jate akldé akzamakga akzukui, “zeñ nzhakldék” akbeji mazukuakshaldíak, juizhaldegatukakuejañki aldukazhéñ na, “ekíga shi naldí” ma na agabeyazháka. ¹⁷ Ekí Jatek “zeñ nzhakldék” janshibé akbeyabaldogatshak jiaga, axautshikueki aldunaldi kakuiyakshazhaldixa naldashá.

¹⁸ Akze, naski Jatetshi Aldunajañga

ezua kaugiañ zukuagazhúgek saldiñga mimizhakaldak nazukuakshixa shalda Jatek “zeñ nzhakldék” akbeñkuge. ¹⁹ Naldatshak, Duwe ipananekuegaba na juizhaldexaldatshak, Jatetshi múldigaba muldetua kagajienaldiamak, kauwiji kaugiañ naldi shi kaxaldiyaldikue za itshankuge. Akze, jatshiwa múldigaba me kauwiji kaugiañ naldi shi kaxaldiyaldatshak, matshuwi múldigaba (10.000) ai kaugiañ zukuagazhúgek aldukazhákak kakbeñkuge guashiñki akldé aldunaxa kakuiyakshanaka nak, ekí akldé atshaldikue nzha.

²⁰ Gajakue, sukua akldegauxabé miñnegaksáni na, aldunaldi guildék guanekue akldegamak ga mijañgualdí. Naldatshak, ezua agatsalda zúnake, somá nóñgutseja sha atshakue muldetua aksúñzamakbe, maiñ jiaga minaldaldí. ²¹ Guatshak Jate, nauwiji Sáñkaldaja ají múldigabak ekí guaklde:

“Nají kuíbulduk kauwiji kaugiañ naldagáldek
guiyaba ishkaldukaldiamak,
san zaldakuek kakbeñshanaldikue jiaga
amak naxaldukazhárdixa nzha.”†

²² Akna Jatetshi Aldunajañga káguba ezua kaugiañ zukuagazhék zukuakshatshak, aldéñga ekí zukuakshatuka Duwe ipanazhánekuek awatuñshixa. Ne Duwe ipananekuek ekí awatuñshaldiamak zukuakshazhé.

☆ **14:20** 14.20 Alm 16.19; Ep 4.14 † **14:21** 14.21 Is 28.11-12. Jateja juldiúkue kasake ezuak zhinik kauwiji kaugiañ kaxazguagatshak jiaga, aldukasúñ ni amak axajanashazhá. Akuñguéñ na, aldiwe zhiniki kauwiji kaugiañ naldazhék guiyaba ishkaldukaldiamak kakbeñshá.

Naldatshak Jatetshi Aldunajaña ezuake Jatetshi múldigaba naldiña nukshanamak kágubakuek kakbeñshatukaki Duwe ipananekeue aldéñ ekue naña izhuká awatuñshixa. Ne Duwe ipanazhánekuek ekí awatuñshaldiamak kakbeñshazhé. ²³ Naldatshak Duwe ipanaminegaba mishjuizhaldegatshak, Jatetshi Aldunajaña na ezua kaugiañ zukuaxabínek mimazukuakshatoxaldiéñ, Duwe shalda aksékue, azhi e ipanazhánekue eñkaga ajuldunatshakna, “ji kagabé alduna axaldegagáldekue ekí neká!” miñguanaldixa. ²⁴ Ekí ne, ai Aldunajaña Jatetshi múldigaba naldiña saldiñgak mimaldukshanamak ezuak ezuak mimakuakshatoxaldiéñ, Duwe shalda aksékue, azhi e ipanazhánekue eñkaga juldunaldini saldiña mimaldukatshakna, “naski sha atshikuge nak guiyaba tuakue nagatsé tiuwi” zhikzuziji akldexaldixa. ²⁵ Atshaga na aldunaldi ji ziñ me atshane jiaga, Jateja nuk mu agisekuatshakna, nuldu axayoshi Jate akldé akzamakga akzukui na, “Jateki namak giemi jai maiñ naña izhuka ne tiuwi” guaxaldixa nzha.

Duwe ipananekeue sakí ishjuizhaldegakue

²⁶ Gajakue, ekí miñmeji nagatokugamakga na, Duwe ipanaminekuañ mishjuizhaldegatshak, ezuake Jate akldé akzamakga miyakzukualdiamak miyaxazbeñka, ezuake ají múldigaba shi mizhixa, ezuake Jatejaña aldéñ shalda mu miñgisekuatshak amak miñguaka, ezuake Jatetshi Aldunajaña na ezua kaugiañ zukuaxabínek mimazukuakshixa. Ekí mimazukuakshaldinik, ai Aldunajaña na ezuake sakí

guashi guaklde mimaldukshanamak mimakuakshixa. Ekí juizhaldexabinoxaldieñ sakígaba miyatshatshak, maiñgaba ataba atabañ aldunaxa miyakuiyakshaldiamak za atshakue miñgatsé.

²⁷ Amak juizhaldexabinoxaldieñ, Jatetshi Aldunajañga ezua kaugiañ zukuaxabínek mimazukuakshatshak, zhikldogamake mozhua azhi ak jiaga maigua nekueja za guagakue. Ekí miñguaxaldixa naldaldiake, ai Aldunajañga sakí guashi guaklde ezuae kágubakuek kakkbeyaldiamak akwashekuane guagakue agatsaldaldixa. ²⁸ Azhi sakí guashi guaklde Jatetshi Aldunaja ni ezuae akwashekuakí naldaldiák, juizhaldekldekueja nukandana agatsaldi guagagábaki, axaldáñ Jate axazguashi señgaba nuxa guagakue miñgatsé naldaldixa nzha.

²⁹ Ekibeñga na, Jatetshi Aldunajañga ají múldigaba naldiñga mimaldukshatshak nukaminamak mozhua, azhi maiguak guagakue. Guagatogatshake, juizhaldexabinukakuañki “¿Jatetshi Aldunajañga shi ekí guakshí?” guaji, muldetua agajañguakue miñgatsé.

³⁰ Azhi amak guagatoxaldieñga jiak, Jateja ji miñmendana akzeshi ezuae mu agisekualdiák amak guaxaldiamak, guagatukaja niñkauwañki guagaksánakue agatsaldaldixa. ³¹ Ekí miyatshatshake, ai Aldunajañga Jatetshi múldigaba naldiñga mimaldukshatshak, saldiñga naldi nukaminamak juizhaldekldekuek kakkbeminaka naldaldixa. Egaba zhikldogamak ezujaja guashi saldikshatshak, mokue ezujaja, ezujaja guagakue. Ekíki saldiñga

minekuañ shi mitiyatshak, aldunaldi jiaga mimakuiyakshaldiamak. ³² Jatetshi Aldunajañga ají múldigaba naldiñga mimaldukshanamak kágubakuek mimakbeñshixakuañ axaldáñ zhiksanekbinaka, nakna mitsá zegatshak guagakue nake jiaktuminaka. ³³ Akze, Saldiñga netshi Jateki señgaba zhe noxa, atshakuauxabe atshátshi jate izhogakna, saldiñga duldashabinukagaba izhgitamakuiñga juizhaldegakue mimajañguazhé nakldá.

Akna, Duwe ipanankue san san kuíbulduldi izhajuiizhaldegamak agatsaldiñga, ³⁴ maiñ jiaga mishjuizhaldegatshak munzhikuejañki iwati naldakí sunjá, aldukaté nogakue kagatsé. Ai shalda guashiñga na Jateja jian izhoxa guiyaba zuñkabajananeke guagamakga, munzhikuejañki “sanekakue janshibé ni naksanexaldí” itshanakue kagatsé. ³⁵ Akna, juizhaldexabinoxaldiéñ jigabá akuagatshak, munzhija izukandanañga akzexaldiake, aiga izukagábaki ajuxa asewák akldukakue agatsé. Azhi ajuizhaldegatogéñ iwatijiñga izukaldiák, jiwak zalda naldaldixa.

³⁶ Sakí juizhaldegakue miñmeyanuge ipanasúñ miñzexaldiake, ekí miñkualdakue: Maiñ zhinik nuxa Jatetshi múldigaba awaxani awaxani neyapanazháne, ni maiñ za ai ipanazhámine. ³⁷ Ne, mieldeke Jatetshi Aldunajañga ají kamakga mimatshishixá, azhi Jatetshi múldigaba naldiñga mimaldukshanamak kágubakuek mimakbeñshixá mits Shankakuek, jejié guiyaba

miñmeñkugéki nauwijí Sáñkalda Duwe Jesúja niuwi miñgé zhuxaŋga ne miñkualdakue miñgatsaldashá. ³⁸ Akna mieldejañki ai ipanaki naldaldiák, ake jiak, maiñ zhinik ji miñgabeñká kagipanakue miñgatsaldakí.

³⁹ Ekí nakna, shui gajakuañ, Jatetshi Aldunajaŋga ají múldigaba naldiŋga mimaldukshanamak kágubakuek mimakbeñshaldiamak miñnuniŋgaba Jatek miyakshishaldí. Naldatshak ai Aldunajaŋga ezuaque ezua kaugiañ zukuagazhék zukuakshatshak, “ekí negasé nibatú” kaxaldeshi kagitamakuagába. ⁴⁰ Guatshak mishjuizhaldegatshak azhi jigaba miyatshak atshakuamak, zhikldogakldegamak za miyatshaldí.

15

Duwe Jesú shuane nalgué mokue izhgate

¹ Gajakue, Duwe Jesú zunekwane miñmeyaldatshak namak jañgui ipanaminéñ zhinik na, Duwek alduna ishalga, abá naldakí amaga zhekualdabinuka. Nak shi miñkaldiyanugamakga, kaiga mokue be miñgisekundana nzhakzék. ² Atshak Duwe zunekwane miñmeyaldatshak ipanaminamakga, abá naldakí miñgatsauxa namak jañgualga mizhekualdaldiakna, Jate minkualdaldixaga. Azhi amak jañgualga noxabiñsá miñgualdiák zúnake, ake, axesé nuxa namak jañguamine naldaldixa nzha.

³ Akze, Duwe shalda akldé akzé shi naxaldiyanamakbeñga shi miñkaldiyanuge: Jatetshi múldigabaja zexaldixa guashi

sezhekldamak Duwe Jesú Zunekualkaki sha katshixa zunesabiji, zũñkabetaldiamak shuizhá guane.✠ 4 Shuigueni shuanekue abexaldixa janagatuneñka abexá guane nalgué, maiguake Jateja mokue izhgaldakshá, ai jiaga ají múldigabak sezhekldamakga zeklde.✠ 5 Duweki amak izhgaldaguenik Pégulduk* akizhañkañguenik na, aldéñ 11 shaxaldiyatonekuek jiaga kakizhañká.✠ 6 Guñgueniki matshuuwi aldéñ ipananekekuek 500 zuxaita nekuek ajuizhaldegatoguéñ jiaga kakizhañká. Ekí akizhañkanekue naki auxaga beñga ashekualdalga aldogatshak, anuñkamé nuxa na ashuá guanekue. 7 Aikuek kakizhañkañguenik na, Santiakuk† jiaga akizhañká guñguenik, aldéñga ají múldigaba guaxal kakaxaldixakue izhgakuxanauxa kakizhañká.

8 Guñgueni aldiwan zunake nas nakizhañká. Amak nakizhañkatshak, ezuakue abisajañ kakukshanamakga nakukshazháne naldatshak jiaga ají naldekshi, abisajañ nakukshane.✠

9 Akna ají múldigaba guaxal zunakaxanekuañ, naski aguáñ giemi nakzé itshankuge. Ni kágubakueja “eñki Duweja ají múldigaba guaxal gaxane nakldá” nakuagakue jiaga naldazháka. Jinake naldakí. Duwe nakizhañkagá nogueñgaki, aldéñ ipanane Jatetshi nekldekue guiyaba katuñshiñgaba

✠ 15:3 15.3 Is 53.5-12 ✠ 15:4 15.4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Ajsh

2.24-32 * 15:5 15.5 Lk 24.34. Pégulduga na Sepa. ✠ 15:5 15.5 Mt 28.16-17; Mlk 16.14; Jñ 20.19 † 15:7 15.7 Jalde Santiakuki Duwe Jesútshi aldani. ✠ 15:8 15.8 Ajsh 9.3-6

izhonanuge nak.✧ ¹⁰ Ekí izhogukué jiaga Jateki éegaba guañ najañguñguakna, ají múldigaba guaxal nakaxaldiamak nezhgakuxane. Ekí guañ najañguatshak axesé nuxa najañguazháne. Akbiñgaki, saldiñga Asukuátshi múldigaba guaxal gaxanekue zhakldé jiba axatshiji izhokuge. Naldatshak, nasgaba nají kama na nuxa ekí jiba axatshagábaki, aldéñga éegaba guañ najañguatshakna, amak axatshaldikuamak kama nageka. ¹¹ Akna mielde naldaldí, nas azhi ezuak Duweja ají múldigaba guaxal zúnakaxanekuañga e shalda kabiñmeyatshak, zhualdusañgaba aldéñ shalda kabiñmeyatshakna, aiga namak jañgui ipanamine naldashá.

Jateja shuanekue izhgaldakshaldixa

¹² Guatshak “Duwe Jesús shuiguenik Ajateja mokue izhgaldakshá guane nzha” shi miñkaldiyañkalde ne, ¿saki zhinik shi ezua minekueki “Jateja shuanekue mokue kezhgaldakshazháldixa nakldá” minék? ¹³ Azhi shuanekue mokue izhgaldaxa naldakí guashiñki, ake, Duwe Jesús shuigueni jiaga izhgaldagazhá guane naldataldé. ¹⁴ Azhi Duwe shuigueni Jateja izhgaldakshazhá guane guashiñki, ake, Duwe zúnekuane kakuaka axesé nuxa ekí gakuaka zegaka. Ekibeñga na, ake, axesé nuxa Duwe alduna ishamine naldataldé. ¹⁵ Ekí naldiñguashiñki, ake, Jate shalda naldagálde nuxa kakuaká zegaka. Akbiñgaki nasuñki “Jateja Asukuá Duwe Jesús zúnekualdaldiamak

shuigueni izhgaldakshanamak nakldá” gakuaka nak. Ne shuanekue mokue izhgaldaxa naldakí guashiñki, ake, Jateja Asukuá Duwe jiaga izhgaldakshazháne naldaka. ¹⁶ Akze, Jateja shuanekue mokue izhgaldaksha naldakí guashiñki, ake, Asukuá jiaga shuane nalgué izhgaldakshazhá guane naldataldé. ¹⁷ Azhi, Duwe Jesú minzabiyaldiamak shuigueni Jateja izhgaldakshazhá guane guashiñki, ake, axesé nuxa alduna ishamine naldataldé. Ai zhinik na, ake, Jateja sha atshamine miñgatsaldalga nuká mimatuñkaga naldaka. ¹⁸ Ekíga na, Duwe shuigueni mokue izhgaldagazhá guanaldíñki, ake, mieldekueki kekualdaldiamak alduna iyashiji shuanekueki guiyaba tu za nogakueñka izhogakue kagatsegakaga naldashá. ¹⁹ Ne nasuñ kagik kizhogeñgaki Duwe Jesú kipanatshakna, “jékaldaxa janshizhe zuñkatshaldixaga shakldá” jañgui, jiaktuwi kizhuka. Ekí naldagálde nuxa jiaktú noñkalde guashiñki, nasuñki saldiñga kágubakue zhakaldak “shkuuna, naldagálde ekí ji atuñká” zuñkajanaka naldashá.

²⁰ Naldatshak namakldeki Duwe Jesú shuigueni mokue izhgate guane nakldá. Ekí Duwe misha mokue shuigazhíta kasaklde Jateja izhgaldakshane nakna, saldiñga Asukuá ipanañkaldekuañki shuigakualdinik ekíga zunezhgaldakshaldixa ne awatuñshixa nakldá. ²¹⁻²² Kasak zalda nauwibama Adáñ sigí ezumék zhinik shuixa naldapanane,‡

‡ **15:21-22** 15.21-22 Gn 3.17-19; Alm 5.12-21. Adáñ sha atshiñguéñ zhinik shuixa naldapanane.

nakna káguba katshekuauxa, atukuakuañki ekíga shuigakue zũngatsaldapanane. Ne Duwe Jesú ixagabaldekde ezuamék zhinik zũnake izhgaldaxa naldapanane, nakna saldiñga e ipañañkaldekuañki shuigakualdinik ekíga izhoshiñga zũnezhokshaldiamak zũnezhgaldakshaldixa. ²³ Naldatshak Jateja shuanaldixakue zhikldogamak, janaktunamak za kezhgaldakshixa. Akna, Asukuá Duwe Jesú misha kasakde izhgaldakshá guane. Gualdinik e mokue zũnakuxal nagatshak zũnake, aldéñ ipañañkaldaldixakuañ zũnezhgaldakshaldixa nakldá.

²⁴ Gualdinik Duwe Jesúja Ajate aguldiñkakue, saldiñga sanék gua niuwi axaldekue, sakígaba sanekakue, saldiñga kama axaldekue, muldetua nuk kagubiya, kama kekugatshakna auxa zexaldixa. Atshakna aldéñga saldiñga sanexa na nahauxaki Saldiñga netshi Jate, Ajatejañgaba sanexaldiamak agexaldixa.

²⁵ Akze, aguldiñkakue Duweja muldetua auxaga kagubiyagá noxaldieñgaki aldéñ zañga sanexalga nogakue agatsaldaldixa.✧ ²⁶ Ekí aguldiñkakuek saldiñga agubiji na, aldiwe zũnake shuixak jiaga agubiyá gualdixa. Ekíki shuixa naldaksá gualdiamak.✧ ²⁷ Akze, Jateja ají múldigabak guagamak Asukuá Duwe Jesúki saldiñga aksanekshanegaba gualdixa.✧ Ne Jateja amak Asukuák za saldiñga aksanexaldiamak niuwi agexaldixa guagatshake, aldéñ jiaga aksanexaldixa guashiñki guagakí. Aldéñga

✧ 15:25 15.25 Sal 110.1 ✧ 15:26 15.26 Aux 20.14; 21.4 ✧ 15:27 15.27 Sal 8.6

na Asukuájañgaba aksanexaldiamak niuwi agexaldixa. ²⁸ Akna Asukuá Duwe Jesúkgaba amak saldiña aksanekshanegaba nekshatshak zúnake, aldiweki Asukuája naldiña “Najate, ma maldaksanexaldixa nzha” axaldexaldixa. Ekíki Saldiña netshi Jateja aldéñgaba za muldetua saldiña, saldiña zhiksuine aksanekagaba izhoxaldiamak.

²⁹ Guatshak shuanekue izhgaldagazháldixa nake, ¿jinak shi ezuakueki Duwe Jesú ipanaldinik nik kajaukshagá ashuane ne, anuñka minekueki ekue tsaldi nik mimajaukshixa na? Akze, Jateja shuanekue kezhgaldakshazháldixa nake, ¿jinak shi kauwitsaldí nik mimajaukshixa na? ³⁰ Ne nasuñ Jate zúneshgaldakshazháldixa nake, ¿jinak shi Duwe shalda niuwi akbaja naldakí naki zúnakuashi zúnakuí jiaga izhonazúnaka kitshán?

³¹ Gajakuañ, maiñ nauwiji Sáñkalda Duwe ipanamine shalda agubisha zeñ nakldekaki namak. Jiak, ekíga na, naski niuwi neyauxa “¿Duwe aguldiñkakue kaigaki nakuaxá suna gualdí?” nakldeka jiaga namak. ³² Akze, kuíbuldu Epesuxa aguldiñkugekueki, béyakze simalduna sha makuakue jana nekue sha nakuí naguabiyazháldiamak kama ilshijiñgaba izhonuge. Akna kágubaja jañguamake, shuigakualdinik izhgaldaxañkaldáaldixa namak nanake, axesé nuxa ekí agatsaldi abetanuge naldaka. Ekí guashiñki, akuagamake ake, “nauwa axaña shuigakualdixa nakna, zeñ zúñneshi izhogakualdiamak egaba zaji, zútushi

kuizizhoshí” guakldaka.☆

³³ Naldatshak ni meja naldagálde nuxa ne jian mimajañgushakue itshanabináldi. Namakga ekí akuaka: “Ma jian mizhuka ne kutám atshixakue axabaldexaldá guamaldaldixa, ekue agastuwiñki ajanameñga atshamildaka.”☆ ³⁴ Akna mokue jañgua miñgatsahamak jañgua xaldeki sha atshá maja miñgualdí. Akze, anuñka minekuañki Jate me ne muldetua miñsúñ jana naldagálde mijañguxa. Ekí miñmeyakue nagatsé shaldaki jiwak miñzegakue naldashá.

Abuá sakí agatsé izhgaldaxaldixa

³⁵ Guatshak ezuake ekí izukaminaka: “¿Sakí amak shuanaldixakue izhgaldaxaldixa ne? ¿Abuá sakí agatsé na izhgaldaxaldixa ne?” ³⁶ Muldetua jañguazháldiñga na ekí izukaminaka. Akze, zulda nixaminaldixa, munaldiamak axáñ misha galdunakue agatseka. ³⁷ Akna, ebiš azhi jigabá minigatshak, agatsamak agatsék guanega nixabíne, zulda nuxa minika. ³⁸ Gualdini Saldiña netshi Jatejañga na saldiña zulda sakí agatsé munaldixa janaktunamak sha sha agatsé za muñguxa naldashá. ³⁹ Ekibeñga na, saldiña jai kagik benekuetshi abuá zhuajanañgaba agatsaldagálde. Akna, kágubatshi abuága béyakzetshi janamé agatsaldagálde. Ni nubátshi abuága pikáutshi janamé agatsaldagálde naldashá.

☆ **15:32** 15.32 Is 22.13

☆ **15:33** 15.33 Pr 13.20; 22.24-25

§ **15:37** 15.37 “trigo”

⁴⁰ Akna jigaba kagik zalda benekue, kagik izhoxaldiamak janshagatsegaba abuá kaxaldé. Naldatshak alnobaxa zaldakueki exa izhoxaldiamak sha agatsekue naldatshak jiaga janshagatsegaba ne. ⁴¹ Akze, alnobaxa zaldakuegaba zhua-jana agatsé muñshí zaldaba izhuka naldazhékue naldatshak jiaga, janshagatsega zutuñkakue. Akna, niuwiki zutuatshak janshagatse zutuñka. Saxaki nauwa sha zutuatshak jiaga, janshagatsega zutuñka. Zumeya jiaga stuatshak nauwa sha zutuñka. Zumeyakuegaba jiaga ezua, ezua sha sha stuatshak janshagatsegaba zutuñkakue naldashá.

⁴² Ekibeñga na, nasuñ shuigakualdinik Jateja mokue abuá abisa na zunezhgaldakshatshak, ai abuáki sha agatsé zuñgexaldixa. Kaiga abuá zuñkaldeki, kashuigatshake galdunaldixa. Ne Jate mokue zunezhgaldakshatshak zunake, abuá abisa ni mitsák shuigazhíta ni galdunazhíta naldaldixa. ⁴³ Akze, kaiga abuá zuñkaldeki kashuigatshak, nusa agatsék, kama akualdaksá guane nuxa kagi iyashaldixa. Guanaldixa Jateja mokue abuá abisa zuxaita janshagatse, kama akué na zunezhgaldakshaldixa nakldá. ⁴⁴ Akze, nasuñ kashuigatshak abuáki kagik izhogakualdiamak zuñkazauñka nuxa kagi iyashixa. Guanaldixa Jateja mokue zunezhgaldakshatshak zunake, abuá abisa jékaldaxa izhogakualdiamak zuñgexaldixa nzha.

Akze, jai kagik izhogakualdiamak abuá zuñkaldamakbeñga na, jékaldaxa izhogakualdiamak jiaga abuá zuñkaldaldaldixa naldashá. ⁴⁵ Ai shaldaga na ekí sezhekldé:

“Kasak zalda káguba nauwibama Adáñ Jateja gauwatshaga kagik izhoxaldiamak be akzukuá guanane.”[☆] Guane nalgué, Duwe Jesú zúnake aldunaxa abisajañ zúnakukshi, izhoshiñga zúnezhokshapanane. Akze, Duwe Jesúki aldiwe Adáñ ne akuaka. ⁴⁶ Naldatshak axáñ misha abuá izhoshiñga izhogakualdiamak zúñkaldaldazhé. Ne axáñ misha abuá jai kagik izhogakualdiamak zúñkaldaldaldinik na, abuá jékaldaxa izhogakualdiamak zúñkaldaldaldixa. ⁴⁷ Akze, Jateja kasak káguba nauwibama Adáñ gauwatshake, ají abuáki kagiga nuxa gauwane. Guane nalgué, galdeniñki Duwe Jesú zúna jékaldaxa zhinikga kagik naklde. ⁴⁸ Akze, nauwibama Adáñtshi atukuakuegaba kaldakna, abuáki kagik zalda za zúñkaldé. Ekibeñga na, Duwe Jesú jékaldaxa zaldaja abisajañ zúnakukshane, exa zalda nekalde nak, aldéñ janañga abuáki jékaldaxa zalda za zúñkaldaldaldixa. ⁴⁹ Ekíga na, jai kagik kizhogeñgaki nauwibama Adáñtshi abuá janamé agatsé kagik zalda zúñkaldé. Ne niuwizhíne zúnake abuáki Duwe Jesú janamé agatsé jékaldaxa zalda zúñkaldaldaldixa nzha. ⁵⁰ Gajakue, ekí miñkualdakue miñmeyaldikue: Jai kagik izhogakualdiamak abuá zúñkaldé shuixaldixaki Saldiñga netshi Jate aldéñga sanegatogeñka juldunazháka. Akze, abuá zúñkaldeki, jékaldaxa ni ji galdunazhéñka juldunazháka. Jinake naldakí. Kashuigatshake galdunaldixa nak. ⁵¹ Guatshak Jateja ezua mu zúñgisekuazháne ne, kaigaki

☆ 15:45 15.45 Gn 2.7

mu zuñgisekuane miñmeyaldikue nukaté nogwíñ: Duwe Jesú ipanañkaldaldixakuañ auxaňgaki shuixañkaldáaldixa, naldatshak saldińga abuá abisajaňgaba zunayushaldixa. ⁵² Akze, mitsá zegagá, kubis me zuñzegatshake abuá abisajaňgaba zunayushaldixa. Atshake auxa zek guxá guashi, tata negatshake, saldińga Duwe iyapana ashuanaldixakueki ubáñ abuá abisajañ ashuigazhíta nańga ayushane kezhgaldakshaldixa. Ekíga na, Duwe iyapanane be noxaldixakue jiaga abuá abisajañ ayushaldixa nzha.✧

⁵³ Akze, kaiga jai kagik abuá zuñkaldeki galdunaka nakna, abuá abisa ni mitsák jiaga galdunazhítak ayushakuega naldaldixa. Ekíga, jai kagik abuá zuñkaldeki shuigaka nakna, abuá abisa ni mitsák shuigazhítak ayushakuega naldaldixa. ⁵⁴ Amak Jateja nauwijí abuá shuigaka, galdunaka, abuá abisa ni mitsák shuigazhítak ni galdunazhítak zunayushatshak zunake, ekí sezhekldamak zexaldixa: “Saldińga netshi Jateja shuixak agubiyá guanéñ zhinik na, shuixa naldaksá gualdixa nakldá.”✧ ⁵⁵ Akna ekí guakldazunaka:

“Kaigaki shuigakue zuñgatsaldaksá guakna shuixa zuñgubiyazháldixa nakldá.

Shuixa zuñgisalshazháka nakna, ¿jinak shi shuixa zhe zuñzukualga noxaldixa na?”✧

⁵⁶ Shuixaki jindak zhe zuñzukuxa naldakí. Jatejańga jian izhoxa guiyaba zuñkabajananeja guagamak axatshakí kaldaldaldíak,

✧ 15:52 15.51-52 1Ts 4.15-17 ✧ 15:54 15.54 Is 25.8 ✧ 15:55 15.55 Os 13.14

kashuigatshak sha katshixa ilzabiyakualdiamak zuñgatsaldaka zuñkuega nak. ⁵⁷ Naldatshak Jateja nauwiji Sáñkalda Duwe Jesú sha katshixa shalda zunesabiyal shuixaldiamak gaxanéñ zhinik na, Jateja shuixak agubiyatshak zhe zuñzukuaksá guane. Akna, Nauwijatek “zeñ nzhakldék” za kuizakbeji.

⁵⁸ Shui gajakuañ, eki namak nakna ijuldunagába, abá naldakí Duwe Jesúk za agapa neyal minoxaldí. Nauwiji Sáñkaldaja sakí miyaxazauwaldixa mimezhgakuxanamak miñgatsauxa akldé akldénga axazauwal za minoxaldí. Akze, “nauwiji Sáñkalda aldéñ zunajañguamak axazauwatogakualdiakga, ni mitsák axesé nuxa jiba axatsháñkalde zegazhíta shakldá” miñkualdakue nzha.

16

Paldata juizhakuakue

¹ Guatshak Duwe ipananekue miyagaunexaldiamak paldata juizhakuakueki,✧ Duwe ipanane Galdasaxa zaldakuega sakí juizhakuakue kakkbeyanugamak agatsaldiñga mijuizhakualdí. ² Semana akldañkajauxa, dumiñkuk niuwañki, maiñ ezua, ezua kasa mizhgauwauxabé mitsá miñgexaldixa janaktuakue. Ekiki exa neyaldatshak, kaiga guana janaktuapanakue miñgatseshi guakuak. ³ Guanaldixa amak neyaldatshake, Jeldusaldéñka zaldakue miyagaunexaldiamak juizhakuamine, maiñga mozhua sigíkue

✧ **16:1** 16.1 Alm 15.25-26; 2Kt 8.1-24; 9.1-15

izhgakuxaminaldixakueja exa awaldeyaldiamak kakaxaldikue. Kakaxaldatshak, kalta jiaga kekauwaldikue, ai uldeyatukakue “me ne” kakualdi muldetua keyapanaldiamak. ⁴ Atshak nas jiaga neyakuega nagatsé atualdikuák, naxapa aldeyaldixa nzha.

Pábuldu sakí atshaldixa

⁵ Guatshak jai zhinik miñkaldeyaldatshak, Masedoniaksa zuxaitikuge exa zaldakue misha kaxabizhaldikueni mimatuál neyaldikue.✧ ⁶ Exa miñkaldeyaldatshak, saigaba nauwa anuñka sūna izhoxaldikú. Azhi níxalda zegatoxaldieñki maiñ na amak sūna izhoxaldikú. Ekíki exa zhinik awaxani neyapanaldatshak, jiüñguldak nagajuezhaldixa minagaunexaldiamak. ⁷ Akze, miñgapakualdagába egaba zúxaita me neyakue nakldegazháldi na, nauwijí Sáñkaldá ekíga najañgualdiake, anuñka miñgapakualdaldikue nzhakldék. ⁸ Naldatshak jai Epesu izhoshiñga, nasanákie izhajuizhaldeká ldiuwañ Pentekosté* zuxaitakiñgaki jaiga izhoxaldikue. ⁹ Jinake naldakí. Jai zaldakue matshuwi Duwe Jesú zunekwane shalda aldukandana kakzeshi guaté tuñgakna, abaldikuake Duwe iyapanaka nak. Naldatshak Duwe shalda amak guagazháldikuamak nagitamakuxakue matshuwi zheñga nzhok.✧

¹⁰ Guatshak Timuteyuki✧ nas na askuiñga nauwijí Sáñkaldatshi jiba atshixa nakna, eñka

✧ **16:5** 16.5 Ajsh 19.21 * **16:8** 16.8 Pentekosté akldé mikualdaldiamake Akldé migajienaldiamak guageñka niyakue.

✧ **16:9** 16.9 Ajsh 19.8-10 ✧ **16:10** 16.10 1Kt 4.17

mimatuál neyaté mitualdiák, zeñ akldék izhoxaldiamak muldetua ipani miñgualdí. ¹¹ Ni meja aguáñ izhbashínga axatshakue agatsaldazháldi. Ekí guagábaki, mokue exa zhinik natuál nagatshak aldunaxa señgaba akzeshi naxaldiamak, ji agajueshka jiaga agaunegakue. Naski Duwe ipananekeue juizhi jaiga jiaktuaté nzhokú.

¹² Nauwikaja Apuldu zúnake Duwe ipananekeue juizhi mimatuál neyakue agakuañnexaldatshak jiaga, kaigabeñki neyasúñ akzeshi neyazháldixa. Ne mitsák neyaka tuatshak mimatuál neyaldixaga ni guak.

Aldiwe kakbene

¹³ Muldetua uba neñsha guamine, abá naldakí Duwe Jesús za alduna ishalga mizhekualdaldí. Duwe shalda jibañ tuakue miñgatsaldaldíák jiaga, zhe miñzek naldakí Jateja aldunaxa kama miñgenek mizhoxaldí. ¹⁴ Saldínga sakígaba atshabinoxaldíeñ, kágubakue kezhgajañgui za miyatshaldí.

¹⁵ Guatshak eñgui Akeya baxe zaldakue Estépana tshuk zaldakue mishañga na Duwe iyapanguenik, e ipananekeuek kagaunexaldiamak kagatsauxa jiba ajanashijiñgaba za izhukakue miñkué.✧ Akna gajakuañ, ekí miñgakuañnexaldikue: ¹⁶ Estépana tshuk zaldakue na, saldiñga ekue janameñga Duwek za agatsauxa axazauwi jiba ajanashixakue na “janshibeñga ni naksanexaldí” kajañgui kaxabetakue.

✧ **16:15** 16.15 1Kt 1.16

17 Naski Estépana, Pultunatu, Akaiko natuál aldaklde shalda zeñ ni nakldék. Maiñ naldi natuál nagazhámine naldatshak jiaga, kauwizhéñ naxaldagatshak maiñga minaxaldaká jana nakzeklde. 18 Akze, kauwizhéñki aldunaxa zeñ miñgazukui, mimezhiksekushamakbeñga, aldunaxa nezhiksekushá. Akna kauwizhéñ janamé nekue muldetua kaxabetakue miñgatsé nzha.

19 Asia baxe, Duwe ipananekeuega san san izhajuizhaldekakue mimajañguxa miñmeyakue ni mimakuák. Akilda, Paldiska,† kauwijúk izhajuizhaldekakue juizhi mimijanameñga nauwijí Sáñkalda Duwetshi nekldekue nak matshuwi mimajañguxa miñmeyakue ni mimakuák.☆ 20 Ekibeñga, saldiñga jai zalda Duwe ipananekeueja jiaga mimajañguxa miñmeyakue ni mimakuák. Maiñ Duwe ipanaminekuañgaba mitsák miyatuatshak, ajañgui mual za mishkazguaxaldí.‡

21 Guatshak jalde kaltak “mimajañguge” miñmeji asəxake naxáuxaldak naldi miñgitsuñgualdikue.§

22 Guatshak mieldekuejañki nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú izhgajañguagálde naldiák, Jatejañki zeñ kajañguazháldi, guiyaba shi katuñshí. Nasuñki “nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú, mijá maldaxaldí” kuizakbejí.

† **16:19** 16.19 Ai Paldiskaga na Paldásilda jiaga akuaka. ☆ **16:19** 16.19 Ajsh 18.2 ‡ **16:20** 16.20 Juldiú sanákueki ishkazakuaxal-diamake waxak nauwa alduzguxa. § **16:21** 16.21 Pábulduja jalde kalta ají káuxaldak naldi gauwazhá, ezuak gaushane naldatshak múldigabaki ajíga.

23 Nauwijí Sáñkalda Duwe Jesú
atemajañ éegaba guañ mimajañgualga shi
noshí. 24 Saldiñga Duwe Jesú najanamé
mimekuanekuañ mimajañguiñgaba ni gukú.
Ekíga shi naldí.

Jatetshi múldigaba
Kogi: Jatetshi múldigaba New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kogi)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7c5b6db6-c9a4-56c8-a822-4345cd7bafc0